

SLOVENSKI NAROD

Iznaja vsak dan popoldne, izvemski nedelje in praznike. — Inzerati do 30 petič & Din 2.—, do 100 vrst Din 2.50, od 100 do 300 vrst & Din 3.—, večji inzerati petič vrsta Din 4.—. Popust po dogovoru. Inzeratni davek posebej. — Slovenski Narod velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.—. Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO

LJUBLJANA, Knačjeva ulica št. 5

Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.

PODRUŽNICE:

MARIBOR, Grajski trg št. 8. — — — — — CELJE, Kocenova ulica 2. — Tel. 190.
NOVO MESTO, Ljubljanska c., tel. št. 26. — — — — — JESENICE, Ob kolodvoru 101. — —

Račun pri poštnem Čekovnem zavodu v Ljubljani št. 10.351.

„Nacionalizem, toda ne šovinizem“

Zanimiva izvajanja dr. Beneša o češkoslovaški zunanji politiki — Čsl. zunanja politika je nacionalna, slovanska in miroljubna — Vloga Male antante

Praga, 18. marca. Zunanji minister dr. Beneš je imel včeraj na visoki šoli za nacionalno znanost zanimivo predavanje o češkoslovaški zunanji politiki.

Uvodoma je naglasil, da sloni vsa češkoslovaška zunanja politika na do- ločenih konstantah, med katerimi za- vzema geografski položaj države prvo mesto. Iz geografskega položaja izvirata dve važni nalogi, to je vpra- šanje odnošajev do Nemčije na severu in zapadu ter vprašanje odnošajev do Avstrije, Madžarske in Jugoslavije na jugu. Dr. Beneš je ugotovil, da je bila Češkoslovaška politika v preteklosti usmerjena proti jugu in je ta tendenca dandanes še ojačana. Opozoril je na vlogo Francije, ki je protiutež vpliva Nemčije v srednji Evropi in na po- men geografskega položaja Prage, ki si je zopet pridobila svojo zgodovinsko vlogo ter postala »živčna centrala« in »opazovalna postaja« Evrope.

Druga konstanta, ki je odločilna za češkoslovaško zunanjo politiko, so zgodovinske tradicije in nacionalna za- vest. Bilo bi napačno, če bi se ta dva

momenta podcenjevala, kajti nacional- na zavest predstavlja veliko realno vrednoto.

Nadaljni važni faktor, ki soodloča v zunanji politiki, so gospodarski odno- šaji. Za češkoslovaško republiko ni do- volj, če se gospodarsko orientira samo na neposredno sosedstvo, marveč si mora pridobiti evropsko in svetovno politično orientacijo, ker ima svoje in- terese ne samo v Evropi, marveč po vsem svetu.

Cetrta konstanta zunanje politike je takozvana svetovna koncentracija. Razvoj dogodkov sili Češkoslovaško, da vodi svojo politiko v najtesnejši zvezi z Društvom narodov.

Prehajajoč na politiko Male antan- te je dr. Beneš naglasil, da Mala an- tanta ni naperjena proti Madžarski in tudi noče biti. Mala antanta je pred- vsem faktor miru in ravnovesja v Srednji Evropi. Popolnoma napačno je, smatrati Malo antanto za zvezo proti komurkoli ali za državni blok v pred- vojnem smislu.

Koncepcijo češkoslovaške zunanje politike je karakteriziral dr. Beneš tak- oke: Češkoslovaška zunanja politika

je politika, ki mora naglašati, da hoče biti evropska in svetovna, istočasno pa nacionalna, češkoslovaška, toda ne šovinistična. Naslanja se na filozofijo humanosti, ki edina nas more rešiti. Računa pa z gospodarskimi in nasilni- mi sredstvi države.

Razmotrivajoč o tem, ali je sploh mogoča drugačna koncepcija zunanje politike, je dr. Beneš izjavil, da sta teoretično možni samo dve koncepciji: koncepcija slovanske politike in kon- cepcija nevtralnosti. Glede koncepcije slovanske politike je naglasil, da je on odločno za slovansko politiko, ki mora biti primerno koncipirana in izvajana. Kar se tiče nevtralnosti Češkoslovaške je opozarjal na to, da si je Svica pri- borila svojo nevtralnost šele po 600 letni borbi, nevtralnost Češkoslovaške pa je v danih okoliščinah silno težav- na, če ne sploh nemogoča. V ostalem pa dandanes ne gre za nevtralizacijo posameznih držav, marveč večjih držav- nih skupin. Praktično izvajanje če- škoslovaške politike je priborilo če- škoslovaški republiko častno mesto v evropskem državnem koncentru.

Popoln neuspeh carinske konference

Konferenca za carinsko premirje bo danes zaključena — Namesto tesnejšega gospodarskega sodelovanja je izzvala akcija DN še večjo nesigurnost v gospodarskih odnošajih

Ženeva, 18. marca. Kakor vse kaže, je akcija Društva narodov za sklenitev carinskega premirja doživela popoln neuspeh. Dočim se je na prvi konferenci še kazalo razpoloženje za sklenitev take konvencije, se je na to- kratnem odločilnem zasedanju jasno pokazalo, da Evropa za to še ni doz- rela. Na predzadnji konferenci skle- njeno konvencijo je ratificiralo le nekaj držav, dočim so se glavni evropski čin- itelji, zlasti Nemčija, pa tudi Francija in Anglija z raznimi pridržki docela otu- jili od te s tolikimi nadami pričete akcije, ki naj bi tvorila temelj bodoče- ga tesnejšega gospodarskega sodelo- vanja evropskih držav.

Zadnji udarec, ki je bil odločilen za neuspeh vse akcije, je dala Anglija, ki je po svojem zastopniku na tej konfe- renci izjavila, da v sedanjem trenutku

ne more pristati na tako konvencijo. To stališče Anglije je imelo za posledico, da sta odklonili ratifikacijo tudi Francija in Nemčija.

Na včerajšnji seji konference je predsednik Colijn ugotovil, da je osta- la vsa akcija Društva narodov brez uspeha, in da nima smisla še nadalje razpravljati o tem. Na današnji seji bo sprejet zaključni protokol, s čimer bo konference in s tem brzkone vsa akcija za carinsko premirje zaključena.

V ženevskih krogih je izzvalo to dejstvo veliko vznemirjenje in prav- nič ne prikrivajo, da je rodila dobro- namerna akcija Društva narodov po vsem nasprotno uspehe. Namestu tes- nejšega gospodarskega sodelovanja bo nastala sedaj še večja nesigurnost v trgovinskih odnošajih med evropskimi državami.

Koncert „Maribora“

bo danes ob 20. uri v Unionski dvorani.

Izvajajo se Sattnerjev oratorij

„Dnebovzetje“.

Preskrba otrok iz potresnega ozemlja

Na pobudo bivšega bana Šilovića bodo poslali šolsko dečo v razne hrvatske kraje

Skopje, 18. marca. Š. Ban vardar- ske banovine Žika Lazić se je vrnil s svojega inspekcijskega potovanja po potresnem ozemlju v Skoplje. V Djev- dželiji in Udovu je imel posvetovanja s prebivalstvom o obnovi porušeni- vah. Ban je odredil, naj se prebival- stvu sporoči ponudba predsednika Na- rodne zaščite v Zagrebu dr. Josipa Ši- lovića, po kateri naj bi se odposlala

tamošnja deca v savsko banovino, zla- sti v Podravje. Izvršil naj bi se popis otrok od 7. do 14. leta starosti, za ka- tere je v potresnem ozemlju najtežje, ker so šole porušene in otroci nimajo niti stanovanj, niti učil, dočim so starši zelo zaposleni pri obdelavi zemlje in obnovi domov. Pričakuje se že v pri- hodnjih dneh prve transporte otrok iz Južne Srbije v Podravje.

Kriza v rumunski vladi

Bukurešta, 18. marca. Finančni minister Popovici je takoj po svojem povratku iz Pariza, kjer je podpisal pogodbo o rumun- skem zunanem posojilu, podal ostavko. O možnosti njegove demisije se je v po- litičnih krogih govorilo že dalje časa, ven- dar pa je njegova ostavka po uspehu v Parizu izzvala veliko iznenadenje. Ker je istočasno na željo vlade, kakor zatrjujejo, prispel v Bukarešto tudi londonski poslanik Titulescu, domnevajo v političnih kro- gih, da bo prišlo v zvezi z demisijo finanč- nega ministra do rekonstrukcije vlade. Ti- tulescu bo ponuden resor zunanega mini- strstva. Če te ponudbe ne bo sprejel, bo mi- nistrski predsednik Mironescu poleg pred- sedstva prevzel tudi zunanje ministrstvo. Če pa bo Titulescu vstopil v vlado, bo Mironescu sam prevzel finančno ministri- stvo. Ne izključuje se tudi možnost vlad- ne krize, ker v nasprotnem primeru za resor finančnega ministra ni primerne- ga kandidata.

Herriot o nemškem oboroževanju

Pariz, 18. marca. Na zborovanju radi- kalnih socialistov je imel Herriot govor, v katerem se je bavil z nemškim proble- mom glede na francosko-italijanski po- morski sporazum. Med drugim je nagla- sil, da je Nemčija zgradila izredno hitro vojno križarko. Ta tip vojne ladje daje Nemčiji možnost zahtevati še nadaljno znižanje tonaže vojnih ladij, ker ji na tem polju ne bo mogla slediti nobena druga država. Nemška križarka je zgrajena tako, da je vsled ogromnega znižanja lastne teže tonaža zelo nizka. Če bi n. pr. Francija hotela znižati tonažo svojih križark na enako višino, bi postale francoske križar- ke brezpomembne. Po hitrosti se ne more nobena vojna ladja na svetu meriti z nem- ško. Povedal pa je tudi, da je to dejstvo zelo vplivalo na pomorska pogajanja med Francijo in Italijo.

Macdonald se ne uda

London, 18. marca. Vodstvo delavske stranke je imelo včeraj dolgotrajno po- svetovanje o porazu Macdonalduve vlade v spodnji zbornici ob priliki razprave o volilni reformi. Po dolgotrajni debati, ki je bila mestoma zelo voharna, je bilo sklenjeno, da vlada iz tega poraza ne bo izvajala konsekvenc. Zaradi slučajne od- sotnosti nekaterih članov delavske stran- ke odklonjeni zakonski predlog, s katerim se odvzema univerzalnemu starodavna pravica volitve svojih zastopnikov z zbornico, bo vlada ponovno predložila spodnji zborni- ci, pri čemer bo seveda skrbela za to, da bodo člani vladne večine zbrani polnošte- vilno. Oni poslanci vladne večine, ki so bili pri zadnjem glasovanju brez opraviči- la odsotni in oni, ki so glasovali proti vladnemu predlogu, bodo pozvani na od- govore.

Proračunska razprava v nemškem parlamentu

Pogajanja o odgoditvi državnega zbora po sprejetju proračuna Odobritev proračuna zunanjega ministrstva po drugem čitanju

Berlin, 18. marca. Spričo skorajšnjega tretjega čitanja državnega proračuna so se včeraj zopet vršila pogajanja med vodi- telji socialne demokracije in državnim kancelarjem Brüningom ter ministroma Stegerwaldom in Dietrichom. Državna vlada namerava državni zbor po sprejetju proračuna poslati do oktobra na počitnice, dočim nastopajo socialni demokratje za to, naj bi se odgodil brez določite terminu zopetnega sestanka. Po želji socialnih de- mokratov naj bi svet najstarejših odločil, kdaj se bodo seje zopet pričele. Socialni demokrati posvečajo izpolnitvi te zahteve veliko pozornost, ker hočejo preprečiti, da bi bil državni svet po lastnem sklepu ovi- ran, da bi se mogel zopet sestati, če bi bilo treba.

Berlin, 18. januarja. AA. Parlament je sprejel po drugem čitanju proračun minist- rstva za zunanje zadeve. Komunisti so predlagali nezaupnico zunanemu ministru dr. Curtiusu, pa je večina njihov predlog odklonila. Komunisti so nato zahtevali, naj zbornica desaura izjavo zunanje- ga ministra o ponovnem kolonijalnem udelež- vanju Nemčije. Zbornica je odklonila tudi ta predlog. Zunanji minister dr. Curtius je izjavil, da bo najbrž po veliki noči imel večji govor o zunanje-političnem položaju. Poslanec centruma dr. Schreiber je v de- bati zahteval, naj bi zaščita nemških manjšin v inozemstvu ne bila prepuščena sama sebi, temveč se naj inozemstvu po- kaže, koliko stori Nemčija za svojo Polj- sko in dansko manjšino.

Nemčija se pripravlja za revizijo mirovni- h pogodb

Zahteve nemške ljudske stranke proti Brüningovi vladi

Monakovo, 18. marca. Včeraj se je vr- šil tukaj kongres bavarske nemške ljud- ske stranke, na katerem je predsednik stranke Dingeldey govoril tudi o položaju v Nemčiji in o odnošajih stranke do Brü- ningove vlade. Njegov govor je izvenel kot svarilo Brüningu ter zbudil vtis, ka- kor da se bavarska ljudska stranka pri- bližuje šovinističnemu desničarskemu kri- lju. Med drugim je Dingeldey izjavil:

Današnjega kritičnega položaja Nemčije nista zakrivila samo Youngov načrt in splošna gospodarska kriza, marveč sistem spačenega parlamentarizma, ki vlada v Nemčiji že od weimarske ustave dalje in ki ga je strankarska nasilnost še bolj iz- maličila. Ozdravljenje notranje-političnega razmerja je mogoče samo tedaj, če se tak parlamentarizem odstrani. Tudi medna- rodni socialistem predstavlja veliko nevar- nost za nemški narod. Nemška ljudska

stranka sicer podpira vlado dr. Brüninga, ker vidi v njej še edino možnost preloma z dosedanjim sistemom, zahteva pa od državne kancelarja, da odkloni vsako po- litično nasilno pohlepnost, ki izvira iz vrst socialne demokracije. V onem trenutku, ko bi se izkazalo, da dr. Brüning popušča napram socialistom, bo konec našega zaupanja in naše podpore. Velikemu cilju nemške državne politike se morajo zapostaviti vse zahteve posameznih zvez- nih držav.

Nemčijo čakajo še velike in težke naloge, preden bo mogla v jeseni načeti vpraša- nje revizije mirovni h pogodb. Naloga francoskih državnikov pa bo pravočasno spoznanje, da mora vse, kar hočejo od Nemčije izsiliti, dovesti Nemčijo do ob- upa.

Spominjajte se slepih!

Konec vinskega sejma na kolodvoru

Izvršenih je bilo 12 aretacij.

Ljubljana, 17. marca.

Danes je konec vinskega sejma na glavnem tovornem kolodvoru. Odpeljali so zadnje sode pokvarjenega vina. Danes ni bilo takega vrvenja pred vagoni kakor včeraj, kajti pretežno količino vina so in- teresenti že včeraj odpeljali v svoje kleti. Kakor računa glavni zadržatelj, so razni temni elementi pokradli nad 10 hl vina. Pravi naval takozvanih »štokglazar- jevc« in ljubljanskih barab na vino je bil še le med opoldanskim odmorom, med 12. in 13. uro, ko so vozilki in interesenti odšli h kosilu ter je bila kontrola nad od- prtimi vagoni nezadostna. Takrat so na- valili ljudje kar v masah na vagono, po- grabili gumijaste cevi in začeli točiti vi- no v raznovrstne posode, steklenice in škafe. Vino so kar trumoma odnašali. Kontrolna straža je bila napram temu na- valu brez moči. Nekatero barabo so se vi- na tako nasrkale, da so kar na mestu ob- ležale. Prišlo je med njimi celo do prepa- na in neka skupina je pobila pri enem ob- jektu Ranzingerjevih skladišč celo šipe.

Na pomoč je bila naposled poklicana policija. S policijske stražnice na kolodvo- ru sta prišla dva stražnika, a ojačenje še s policijske stražnice na Dunajski cesti. Prišel se je lov za barabami, ki so se ja- drno razkropile na vse strani. Polovili so 12 razgrajačev in pijancev. Vtaknili so vse v policijski voz, kjer so se tiščali ka- kor slanki, in jih odpeljali v policijske zapore glavne stražnice na Bleiweisovi ce- sti. Proti večini aretirancev bo uvedeno kazensko postopanje.

Tako se je končal veliki vinski sejem na kolodvoru.

Akademski omladina

poziva vse podjetnike kinov, kavarn in drugih zabavišč- da odpovejo danes zvečer t. j. na predvečer molitev za naše brate v Primorju vse prireditve in godbo.

Obveščamo vse tovariše akademi- ke, da se bo vršila akdemski sv. maša za naše ljudstvo v Primorju 19. t. m. ob 11. v cerkvi sv. Jožeta. Zbirališče je ob 10. na univerzi. Tovariši, udele- žite se polnoštevno.

AKADEMSKA OMLADINA.

Borzna poročila.

LJUBLJANSKA BORZA.

Devize: Amsterdam 22.795—22.885 (22.795), Berlin 13.55—13.58 (13.565), Bru- selj 7.934, Budimpešta 9.977, Curih 1094.1 do 1097.1 (1095.6), Dunaj 798.94—801.94 (800.44), London 276.64, Pariz 222.82, Praga 168.70, Trst 298.13, Newyork 56.73—56.93 (56.83).

Smrt čudaške

milijonarke

Newyork, 18. marca. Tukaj je umrla najbogatejša ženska sveta, miss Wendel, ki je imela premoženja nad 40 milijonov funtov. Živela je zelo čudno. Stanovala je v velik niši, ki jo je brez vsake služkinje sama opravljala. V hiši je imela le enega psa in v njej ni bilo ne elektrike, ne plina, ne telefona. Živela je v popolni samotji, imela ni nobenih draguljev ter se je v zad- njih 40 letih oblačila le po modi kraljice Viktorije.

Preobremenitev z duševnim delom

Zanimivo predavanje dr. Fr. Misa v društvu »Soča«

Ljubljana, 18. marca.

V društvu »Soča« je predaval prošle sobote g. dr. Fr. Mis o preobremenitvi sodobnega človeka z duševnim delom. Iz zanimivega predavanja, ki je privabilo lepo število poslušalcev, pomenu glavne misli.

Sedanje človeštvo išče na vseh koncih vzrokov bolezni, boječ se osobito kužnih bolezenskih bacilov. Noče si pa temeljito izprašati vesti o načinu življenja, ko mu alkohol, nikotin, tein in kofein polegoma uničujejo življenjske sile, moči in organe. Nezdavno ozračje zaprtih prostorov kavarn, gostin in barov mu je po končanem delu kraj odpočitka in zabave. Zatohle sobe, polne pokvarjenega ozračja, napolnjene z dimom, kvarijo dnevno ne samo delavcu, temveč tudi našemu inteligentu zdravju. Ni čuda, da te grde razvade pospešujejo ne samo zaprtost, temveč tudi disharmonijo v družinskem socialnem in zlasti še v zdravstvenem pogledu. Ni čuda, če povzročijo tako življenjske večje občutljivost in razdraženost živcev, saj so dandanes že otroci, služkinje in hilapi nervozni. Naša doba je doba hitrega dela in nagle produkcije, pa tudi težkega boja za obstanek. Pri tem pa se hoče vsakdo izogniti težkemu delu in stremi za lažjim zaslužkom. Mesta se polnijo, podeželje pa izgublja poljedelske delavce in najboljše mlade moči kmetijskega stanu. Vsi stanovi in celo kmet tarma o nervoznosti. A kaj je vzrok temu? Preveč dela — preveč napora — prevelika zaposlenost in obremenitev v službi — to so običajne pritožbe. Ali je dandanašnje človeštvo res zaposleno in preobremenjeno s telesnim oz. duševnim delom v taki meri kot si to samo misli? Gotovo je, da začne človeško telo omagovati, ako ga preobremenimo. Ali v takem primeru ne poslušamo ali se ne zavedamo svojega varnostnega ključa — ventilu svoje močnosti, ki nas opozarja, kdaj in koliko prenesemo brez škode za naš organizem.

Pretravanje v delu je obenem obremenjevanje naših sil in moči, ki se kaznuje na lastnem telesu. Mnogo sportnikov zaide v svoji vneti preko določenih mej svoje sposobnosti, da se že pri 30 letih starosti pokvarijo in si nakopljajo razne organske defekte in motnje. Telesno delo v pravih mejah nas krepi in zahteva močno hrano. Nasprotno je duševno delo napornije, ker povzroča večji dotok krvi v možgane in potrebuje tečne in redilne lažje hrane. Ako se poglabimo v delo, večkrat ne poznamo mej in s tem izrabljamo in uničujemo nehotne svoje sile. Uradnik pa, ki je slabo plačan, nima veselja do dela, vsako večje zaposlenje mu je težko, mu greni življenje, ker dela brez veselja do dela. Nasprotno ne obremenjuje lažje delo trgovca, katerega trud se obilo poplača. Tako dobi trgovec z mnogo manjšo izobrazbo mnogo več za svoje lažje delo kot uradnik visoke inteligence in izobrazbe.

Ali boj za obstanek sili že mladega človeka, da se oprime nekakega dela ki mu zagotavlja obstoj ne glede na to, ali ima do tega veselje ali ne. Služba oz. plačilo mu je glavno, delo podrejeno, ker je to le priložnostno sredstvo. Pri tem pa manj sposoben uradnik po protekciji večkrat preskoči svoje tovarniše, ki ga v delu in zmognosti daleko nadkričujejo radi protekcije. Tako krivično dejanje ne obtežuje le dela samega, temveč tudi življenje drugih. Take in razne druge fiziološke in socijalne razmere ovirajo veselje do dela, širijo nezadovoljstvo in povzročajo nervoznost v službi. Dogodili so se celo primeri ki so pokazali pri skusnji inteligence posameznika, da je imel 12 letni deček večji kvocijent inteligence kot akademski in izobražen človek. Ali kakor niso mogli vsi ljudje s tako izobrazbo priti do globlje spoznanja prirode, človeštva in življenja tako tudi ni vsak otrok v svoji starosti dorasel ljudski ali srednji šoli.

Imamo učni zakon, pravila po katerih se uravnava celotni pouk. Ali koliko je mladine, ki jo nekateri predmeti ne zanimajo ko v nekaterih najdejo svoje veselje

lje, svoje zadovoljstvo in težnje. Vzgoja bi morala postati individualna t. j. ozirati bi se morala na poedinca in njegove posebne zmožnosti. Ali pri številu 30 ali več učencev, se ne more vzgojitelj zanimati za vsakega poedinca otroka. Danes se zabava v šoli od otroka manj, kljub temu se toži o preobremenitvi. Statistika pa kaže velik naval na vse šole, osobito srednje in strokovne. Samo v Sloveniji je v teh šolah naraslo število na 7000, kar ni le dokaz kulturnega podviga, temveč tudi merilo orijentacije in duha časa. Vprašanje je pa, koliko od teh bi bilo zmognih in dozorelih za te šole in koliko so jih starši prisilili k temu.

Najbolj pa se pri mladini zanemarja spolna vzgoja v dobi zorenja. Radi nepoučenosti in nerazumevanja nastanejo pri takih prej ali slej duševne in druge motnje, ki večkrat ovirajo prirodni razvoj ali pa krene mlad človek na krivna stranska pota v veliko škodo svojega zdravja. Koliko življenjske energije se s tem izgubi, ki ji ni nadomestila za vse poznejše življenje. Posledica tega je v poznejših letih nevrastenija in druge živčne in celo duševne bolezni — živčne bolezni ne ovirajo le normalnega dela in življenja, temveč zmanjšujejo tudi življenjsko energijo in delavnost človeka. Ni torej čuda, da se tak človek čuti v svojem delu preobremenjenega in ne kaže one stopnje intelligenca primene njegovemu delu. Tožbe o duševni preobremenitvi so splošne in jih slišimo večkrat ravno tam, kjer jih sploh ni. Marsikdo bi rad živel brez dela in truda, saj jih je mnogo, ki se z lahkimi zaslužkom obogatijo. V raznih državah se je brezdolje tako razširilo, da je bila neobhodno potrebna javna pomoč, državna subvencija, v preprečenju anarhije. Iz vsega navedenega smo spoznali razne vzroke o duševnem preobremenjenju, ki ga pa v resnici ni.

G. Sancin se je v kratkem govoru prav pristržno zahvalil g. predavatelju in tudi pevcom pevkega društva Krakovo-Trnovo za krasne pevske točke.

M. Volkov.

Važno za smučarje

Prvi alpski smučarski tečaj na Staničevi koči se prične, kot že javljeno, 29. t. m. in bo trajal do velikonočnih praznikov. Cena tečaja je Din 560.—. Prijave se sprejemajo do 25. t. m. Tečaj vodi nastavnik JZSS g. Jože Pogačar. Skupni odhod iz Mojstrane bo v nedeljo 29. t. m. ob 6. uri zjutraj. Prijave sprejema in daje vse potrebne informacije J. Bitenc, Staničeva koča, pošta Mojstrana.

Staničeva koča na Triglavu je stalno oskrbovana. Pot skozi Krmo je markirana. V Krmi se dobi tudi nosač. Oglasiti se je pri Lojzetu Rekarju, vodniku v Krmi. Za večdnevno bivanje v Staničevi koči naj se prihod po možnosti z dopisnico naprej javi. Vse informacije daje J. Bitenc, Staničeva koča, pošta Mojstrana.

Koča pri Sedmerih jezerih je ob lepem vremenu od sobote na nedeljo oskrbovana. Smučarji, ki so namenjeni v to kočo, naj se mimogrede informirajo pri oskrbnici žvanovi v Srednji vasi ali pa v hotelu Sv. Janez, ali pa v Zlatorogu. Oskrbnica žvanova preskrbi ako treba, tudi nosača.

Vodnikova koča na Velim polju je ob lepem vremenu od sobote na nedeljo oskrbovana. Smučarji, namenjeni v to kočo, naj se mimogrede informirajo pri vodniku Lojzetu Rekarju v Krmi. Dobi se tudi nosač.

Alpski smučarski tečaj na Staničevi koči vezan z večdnevno turo po Trilavskem pogorju pod vodstvom nastavnika JZSS g. Janeza Kvedra se prične dne 6. aprila in bo trajal do 19. aprila. Prijave je poslati najkasneje do 1. aprila na naslov J. Bitenc, Staničeva koča, pošta Mojstrana.

Ali ste že naročili nove zbirke „Tiskovne zadruga“?

ognja in ponve, samo v svojem cilindru, izborno in okusno jed.

Voz gospoda Salandrinija je drdral po mostu čez reko proti mestu, vlekel ga je zamišljeno in že zelo staro ključe. Spremljala sta ga njegova žena Bella, kačja žena, letеча devica, čudodelni medij in pa bitje s prozaičnim imenom Hugo.

Gospod Salandrin, ki se se svoj živ dan ni pečal s svetovno zgodovino in politiko (in nikoli mu tudi na misel ni prišlo pečati s takimi rečmi, ker ni mogel plačevati davkov, čeprav bi bil hotel), je debelo pogledal, ko je našel mestece v očitnem razburjenju. Vse je bilo na nogah, ljudje so begali sem in tja, otroci so kričali in prepevali, ženske so pa radovedno gledale skozi okna.

Vendar je pa vodil gospod Salandrin svoj voz mirno in previdno proti Solnemu trgu, kjer je ob sejmskih dneh vse polno stojnic in kjer se vrtljaki pridno vrte. Tu je hotel postaviti svoje »Začarano gledališče«.

Baš je bil zabil s pomočjo letече device prvi količek v zemljo, zadrnil okrog njega vrvi in privezal k njemu Huga, ko se je približal debeluhasti redar Neuman in ga prijateljsko opozoril, da si lahko prihrani nadaljni trud s postavljanjem »začaranega gledališča«. Povedal mu je, da je napovedana vojna in da župan ne more dovoliti nameravane predstave glede na resnost

Filatelija je dobra šola

Znamke so važen pripomoček proti preobremenitvi mladine v šolah

Ljubljana, 18. marca.

Dijaki vedno tožijo, da so preobremenjeni z učenjem, za njimi pa seveda tarnajo starši in celo profesorji, sploh vsa javnost je preverjena, da je mladina preobremenjena s šolskim delom, nato pa nikdo ne pomisli, kako bi se dalo ustreči šolskim predpisom, obenem pa dijakom olajšati delo. Navadno dijaki izgube največ časa z matematično in drugimi težkimi predmeti, da nimajo dovolj časa za druge, še manj pa za počitek in oddih na zraku. So sicer tudi taki študente, ki jim dela preglavice zemlepis, vendar imamo pa prav za ta predmet pripomoček, ki je vedno učinkovit. Dijak se namreč lahko zemlepisja nauči igrate med počitkom, da niti ne opazi, kdaj pravzaprav ve za vse dežele sveta, za vse najmanjše kolonije posameznih držav, torej za vse otoke in celo mesta, pri tem pa pozna tudi vse mogoče valute vsaj po imenu in celo mogočnost in obsežnost vseh držav. Še več, saj mladina pri tej zabavi spozna celo velik del zgodovine zadnjih 80 let.

Vsega tega ga brez težav nauči filatelija, ki je za velike, strokovno izobražene zbiralec znanost, za druge pa prav koristen sport. Zbiranje znamk priporočajo moderni pedagogi vseh narodov in podpirajo stremljenja filatelistov, da se filatelija šimboli razširi med mladino, v Rusiji so je pa celo uvedli v šole in tudi Nemčija na nekaterih šolah dela poskuse s tem predmetom. Seveda filatelija ni obilgaten predmet, da bi dijaki morali repetirati razred zaradi nje, vendar pa učitelji v posebnih urah navajajo, kako naj mladina s pridom za druge predmete in za splošno izobrazbo zbira poštne znamke.

Tako šola za filatelijo imamo tudi že dolgo v Ljubljani, vendar pa le malokdo ve za njo. Stopite v nedeljo dopoldne v Narodno kavarno v posebno sobo, pa boste v tej šoli. Tam se vsako nedeljo dopoldne zbira šolska mladina, ki jo marke veseli, najbolj izkušeni naši filatelisti pa dijake poučujejo, kaj in kako naj zbirajo. Že drugo sezono namreč Slov. filatelistično društvo prireja te mladinske dopoldneve in nikdo naj se ne plaša pošiljati tja dijakov, češ, da je morda kaj prepovedanega ali celo proti postavi, saj agilnemu filateli-

stičnemu društvu že drugo leto predseduje sam višji državni tožilec g. dr. Mirko Grasselli, a tudi tajnik društva je mlad moderen pedagog in celo profesor. Solanje tudi nič ne stane, pač pa vaš mladi filatelista lahko najde doma med starim papirjem znamko, ki odtehta stroške za Solanje za vse leto in še več. Ni vsak tako srečen in silno redke so take znamke, čeprav jih je rabila Avstrija za frankiranje časopisov in tiskovnic, vendar je pa taka terna mogoča. Sicer so pa prava terna še druge koristi, ki jih ima mladina od teh nedeljskih sestankov.

Vsak zbiralec mora namreč določiti znamko, od kod je. Ime države je na znamki napisano v jeziku dotične države, pri kolonijah pa večkrat tudi v jeziku in celo pisavi dotične kolonije. Vrednost je na znamki v dotični valuti s številko in tudi z besedo v tujem jeziku. Torej tudi jezik igra vlogo! Nato pa dijak poišče državo na zemljevidu — smo že pri zemljepisju — ampak če je zemljevid star, te države ne bo našel, saj vemo, kako se je zemljevid izpremenil po svetovni vojni, če pomislimo samo na nove države, ki so nastale na ozemlju nekdanje avstrovske monarhije. Kaj pa Latvija in druge države na severu Evrope, ki jih komaj poznamo po imenu, in kaj vse nemške kolonije, ki so jih zmagovalci razdelili med seboj! Ker so poštne znamke stare šele ali že nad 80 let, bo dijak spoznal iz svojega albuma tudi vse druge izpremembe in med drugimi tudi n. pr. to, da so bile Benetke, Milan, Videm itd. prav tako pod Avstrijo, kakor mi. Mladi zbiralec bo videl da z novimi papeževimi znamkami ni našel še nove države, pač pa je zopet ustanovljena — pri vsem tem si bo pa moral zapomniti tudi letnice najrazličnejših prevratov, ker znamke značujejo z letnicami njih emisij, Torej jeziki, valute, zemlepis in zgodovina, v albumu in filatelističnih katalogih so pa pri vsaki državi tudi navedeni vladarji, številna prebivalstva in obsežnosti ozemelj — sploh vse, kar se mladina nauči v šoli s takim trudom, gre pri zbiranju znamk v glavo samo od sebe kakor skozi norimberški lijak. Poskusite torej in pošiljate dijake v šolo k filatelistom!

Obrtno gibanje v Ljubljani

Koncem leta 1930 je bilo v Ljubljani po podatkih obrtnega urada mestnega magistrata 4011 trgovcev, rokodelskih in koncesioniranih obrtnikov. V januarju je bilo na novo prijavljenih 37, a odjavljenih 42, tako da je bilo v začetku februarja v Ljubljani 4006 trgovskih, rokodelskih in drugih koncesioniranih obrtov.

V februarju je bilo mestnemu magistratu prijavljenih 36 novih obrtov, med temi 18 trgovskih in 2 avtotskajev, odjavljenih 16 obrtov, med njimi 6 trgovskih. Po uradnih seznamih je mestna občina ljubljanska odjavila koncesijo za periodično prevažanje oseb z dvema avtobusoma na progji Ljubljana-Medno in na progji Ljubljana-Vrhniko-Planina do državne meje.

V februarju so prijavi svojo obrt: Kati Avsec, trgovina z vinom in žganjem na debelo, Josip Pušpan, nagačenje živali, Frančiška Kuzmin, prodaja sadja in zelenjave, Ljudmila Kocutar, prodaja čevljev in drugo, Oskar Adamič, trgovina s specerijskim blagom, Ana Verbaša, prodaja mleka in mlečnih izdelkov, Antonija Furlan, trgovina z delikatesami in mlekom, Marija Jesih, trgovina z modnim in galanterijskim blagom, Frančiška Hostnik, točenje brezalkoholnih pijač in okrepil, Oskar Schmitt, trgovina z avtomobili in njih sestavnimi deli, Erna Fettich-Frankheim, brivski obrt, Heda Matul, brivski obrt, Fran Volč, izdelovanje in popravilo glasovirjev, Slavovska trgovska družba za premog — Kaufmann in drug iz Zagreba, trgovina s premogom in koksom, Alojzij Smerkolj, vodovodna inštalacija, Tavčar & Ko., zidarski obrt, Rojca & Klemen, trgovska agentura, Karl Plovar, brivski obrt, Večeslav Breznik, trgovina z železino, Karolina Podreberšek, prodaja klobas in zelenjave, Jurij Ferenc, zidarski

obrt, Jospina Jonke, trgovina z delikatesami in mlekom, Vido Bratovč, avtotskaj, Ivan Dovič, delikatesna trgovina, Anton Zalar, ževljarski obrt, Jože Prelesnik, trgovina s kurivom, Fran Volč, trgovina z glasovirji in harmonijami, Minka Burja, prodaja mleka, Krista Mazi, delikatese, Fran Mole, pekovski obrt, Peter Steblaj, avtotskaj, Gabrijela Orehek, prodaja mleka, Karl Abraham, mehaniški obrt, Fran Furjan, prekrivanje streh, Eibin Bežek, izdelovanje testenin in Alojzij Pretnar, delikatesna trgovina.

Važen izum slovenskega inženjerja

Ljubljana, 18. marca.

Moderna gradnja gre nova pota. V zadnjem času je opažati, da so tudi pri nas začeli moderne stavbe zidati iz železobetona. Praktična ameriška stavbna in gradbena tehnika je v kratkem času zmagala in zavojevala ves svet. V zadnjem času se gradi skoraj izključno iz železobetona, vse pa kaže, da moderno grajenje stavb še ni doseglo svojega viška. To dokazuje tudi važen in izredno praktičen izum domačega inženjerja, g. Ferda Klopčarja, mestnega gradbenega svetnika, ki je izumil popolnoma novo stavbno konstrukcijo. Gre za stropne oziroma nosilne konstrukcije iz armiranega betona; odkritje je tako važno, da pomeni gotovo prevrat na polju dosedanje gradbene tehnike. Govorili smo v tej zadevi z g. inženjerjem Klopčarjem, ki nam je rade volje dal na razpolago tozadevne informacije.

Predmet iznajdbe se kot rečeno nanaša na stropno konstrukcijo iz armiranega betona, ki je sestavljena iz gotovih že prej izvršenih in pripravljenih del, ki se na zgradbi postavljajo in sestavljajo ter z železnimi vložki vežejo in z zalivanjem s

cementom, oziroma betonsko maso spajajo v celoto. Konstrukcija sestoji iz ozkih nosilcev, elementarni deli so tako izvršeni in sestavljeni, da so lahki in prenosljivi.

Koristne posledice nove konstrukcije so zelo velike, ker odpadejo vsi leseni opazi in odri na stavbi in je zato konstrukcija cenejša. Izvršitev na stavbi je zelo solidna, ker se vsi elementi izvršujejo po normalnih in pod nadzorstvom strokovnjaka in se tudi vsi deli preizkušajo. Radi hitre namestitve stropov je omogočeno pospešno in neprekinjeno napredovanje gradbenih del. Odstranjene so vse dosedanje ovire in neprilike dežja, snega, mraza, temperature, širjenja in krčenja betona. Montaža na stavbi je enostavna in jo vrše lahko največji delavci. Možno je tudi delo stropa vsak čas prekiniti. Podiranje starih konstrukcij bo lahko in enostavno in bodo vsi stari razpostavljeni deli zopet lahko uporabni. Ta način gradnje je mnogo bolj praktičen, ekonomičen in tudi cenejši.

G. inž. Klopčar je pustil svoj izum patentirati pri patentnem uradu v Beogradu. Kakor izvemo, vlada v javnosti za njegovo odkritje veliko zanimanje in bodo letos že gradili nekaj hiš po novem sistemu. Vsekakor je to velik uspeh na polju moderne gradnje in mlademu inženjerju pač lahko čestitamo.

Beležnica

KOLENDAR.

Danes: Sreda, 18. marca 1931, katoličani: Edo, pravoslavni: 5. marca, Slavoljub.

Jutri: Četrtek, 19. marca 1931, katoličani: Josip, pravoslavni: 6. marca, Zlata.

DANASNJE PRIREDITVE.

Drama: Zaprti. Opera: Zaprti. Kino Matica: Veličanstvo ljubezen. Kino ljubljanski dvor: Melodija sreče. Kino Ideal: Lokava ženska. Koncert pevskega društva Maribor ob 20. v Unioni.

PIREDITVE NA JOZEFOVO.

Drama: Trije vaški svotniki. Opera: Drijak prosiak. Kino Matica: Veličanstvo ljubezen. Kino ljubljanski dvor: Melodija sreče. Kino Ideal: Poslednji trik. Nogometna tekma Ilirija - Zelezničar ob 15.30 na igrišču Ilirije.

Table tenis turnir za prvenstvo Ljubljane v arni Narodnega doma. Začetek ob 20.

DEZURNI LEKARNE.

Danes: Bahovec, Kongresni trg, Ustar. Sv. Petra cesta, Hočvar, Sp. Šiška. Jutri: Sušnik, Marijin trg, Kuralt, Gosposvetska cesta.

Poln želoдец, neredna vrenja v debeljem črevesu, odebelelost jeter, zastajanje žolca, bodljaja, tesnoba v prsih, močno srčno utripanje odpravi naravna »Franz Josefovca« grenčica in zmanjša tudi naval krvi na možgane, oči, pljuča in srce. Zdravniška mnenja navajajo uprav presenteljive rezultate, ki so jih dosegli pri ljudeh, ki morajo mnogo sedeti, s »Franz Josefovca« vodo. »Franz Josefovca« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Pogumen mož.

— Marička, telefonirajte mojemu zobozdravniku in vprašajte ga, kdaj naj pridem... samo nikar se preveč ne žurite.

Umetniška rodbina.

— Moja žena je napisala danes v petih urah novo komedijo, moj sin je zložil v treh urah foxtrota, moja hči je našikala v 2 urah solnični zahod, jaz sem pa skuhal v eni uri obed.

Na domači zabavi.

— Največja neumnost je povabiti mnogo gostov. Glejte, jaz danes nisem bil povabljen, pa nihče ne opazi, da sem tu.

— Tako? Tudi jaz nisem bil povabljen. — In kako ste prišli sem? — Jaz sem tu gostitelj.

Medved

Ta povest se začneja kakor pravljica bratov Grimmov. Pravljica pa ni. Ni niti poštena povest z neizogibnim zaključkom: morda taka okrogla povestica, okrogla in prozorna kakor steklena krogla, z menjačo se moralno. Ta povest je namreč (približno) resnična in dogodila se je v mestecu, kjer sem se nekaj časa mudil. Je le žalostna in smešna arabeska k strašnemu dogodku vojne, ki se je odigravala tam zunaj (daleč od tod in ono mestece bi vam najbrž ne moglo povedati, kje, ker ni vedelo).

Istega dne, ko je Nemčija napovedala vojno Rusiji, je prispeval v to mestece širok dežele znani čarovnik Francesco Salandrin, ki je hotel prirediti predstavo svoje velike in tajne umetnosti. Znal je izpreminjati vodo v vino in vino v vodo. Vlekel je na kmetih kmečkimi sinčkom in po mestih nadirnim fantičem in nališpanim malomeščanskim gospodičkam krožnike iz nosov in ušes, ne da bi trenil z očesom, potem jih je pa pustil skakati v svoj črno lakirani cilindar, čeprav je bilo jasno, da sam prav za prav ni lastnik srebrne ropotije, s katero se je pri predstavah tako bahal.

Raztepel je v svojem cilindru (kateremu nikakor ni bilo mogoče odrekat »nekakšne magične sile«), pol tucata surovih jajc in pripravil je brez

trenutka in druge okolnosti. Zdal da ne gre za razbita jajca v cilindru ali za jasnovidnega medveda Huga, temveč za važnejše reči. Nikogar da ne veseli gledati njegovih čudovitih vragolij. Svoje predstave lahko preloži na poznejši čas. Potem je pa redar samozavestno odšel.

Gospod Salandrin je mislil, da ga je zadela strela iz jasnega. O možnosti mednarodnega konflikta, ki bi ga lahko pripravila ob poklic in kruh, se mu niti sanjalo ni. Tudi Hugo, misli čitajoci in jasnovidni medved, je bil pozabil opozoriti ga na to. Da, zdelo se je celo, da se sam ne sluti preteče katastrofe, ki se je zbirala tudi nad njegovo glavo v črne oblake. Sedel je majhen in sestradan pri količku, grizel je svojo tačico, kakor otrok, zrl je pred se z onim izrazom duševne otopelosti, ki draži naše mišice k smeju enako kakor vzbuja našo grozo.

Gospod Salandrin je sedel na oje svojega voza in razmišljal ves dan, kaj početi, da bi se z rodbino preživljal in protokljal. Pisal se je v resnici Gustl Grünfeld in bil je iz Bamberga. K vojakom ga gotovo ne vzmemo, ker je že prestar. Tudi mu je bilo jasno, da v tako burnih časih nikjer ne sme pričakovati razumevanja za čudovite vragolije s kartami ali za neverjetno nadarjenost medveda Huga, ki zna čitati misli.

Razmišljal je več dni. Potem je pa

odšel na magistrat in prosil, naj mu preskrbe kakršnokoli, čeprav še tako težko delo. Leteča devica in medved sta ostala doma v nestrpnem pričakovanju. Pravično sta si razdelila staro skorjo kruha.

Gospod Salandrin se je vrnil z veselo novico, da je dobil službo premogarja v mestni plinarni. To je bilo vsaj nekaj, čeprav ne mnogo, kajti plača gospoda Salandrinija je baš zadostovala, da bi se nasitil en želoдец. Če torej še ni bilo poskrbljeno za letočo devico — morda dobi službo v mestu kot pomivalka ali perica? Toda kaj bo z ubogim, že itak od lakote napol mrtvim medvedkom, z njunim ljubljencem, kapitalom in malikom?

Drugi dan je izšel v novinah oglas: »Prosimo blagorodno gospodo, naj podarimo odpadke za vsevednega medvedka čarovnika Salandrinija.

In tako je jedel medved Hugo odsej odpadke blagorodne gospode. Odpadki pa niso prihajali v tako obilni meri, da bi se lahko do sitega najedel. Sedel je na Solnem trgu, privezan h količku, pod nadzorstvom letoče device, ki je prala perilo, in jesenski dež mu je pral kožušček. Bila je že pozna jesen in medved je zmrzoval. Kožušček se mu je tresel in utrujene oči, polne strahu, so se ozirale v svinčeno nebo. Leteča devica je plakala.

Tedaj je šinila gospodu Salandrinu-

ju v glavo pametna misel. Saj je bil premogar v mestni plinarni. Prosil je torej magistrat, naj mu dovoli imeti medveda v praznem, toplem prostoru plinarne blizu visokih pečih. Magistrat, ki se je bil že davno sam prepričal o bedi sestradanega in oslabelega medvedka, mu je dovolil in medved je zdaj lepo čepel za vratci iz lesenih lat in zrl otožno v žarečo žerjavico visoke pečeh. Tu pa tam so prihajali k njemu otroci plinarniškega inspektorja in mu prinašali košček kruha ali odpadke iz kuhinje. Zrl je vse, kar mu je kdo potisnil v gobec.

Nekega jutra je pa ležal mrtev za vratci in rdečkasti odsev ognja je plezal po njegovi temnorjavi, redki dlaki. Gospod Salandrin je bil ves iz sebe, toda kot premogar ni imel mnogo časa za tarnanje. Leteča devica se je pa vrgla z bolestim krikom na medveda.

Ni se dalo točno dognati, ali se je bil medved zastrupil s plinom kri ali je pa opešal, ker je imel premalo jesti. Gospod odvetnik K. je kupil od gospoda Salandrinija medvedjo kožo z glavo vred. Gospod K. namerava zapustiti mesto in začeti v Z. novo prakso. Kožo vsevednega medveda obesi na steno v svojem kabinetu in če bo imel goste, jim pokaže s samozavestno kretno na čelo, otrse skrbno pepel s cigare in kaže duhovito pripovedovati: »Ko sem lovil v hribih medveda...«

Dva tipična ljubljanska Jožeta

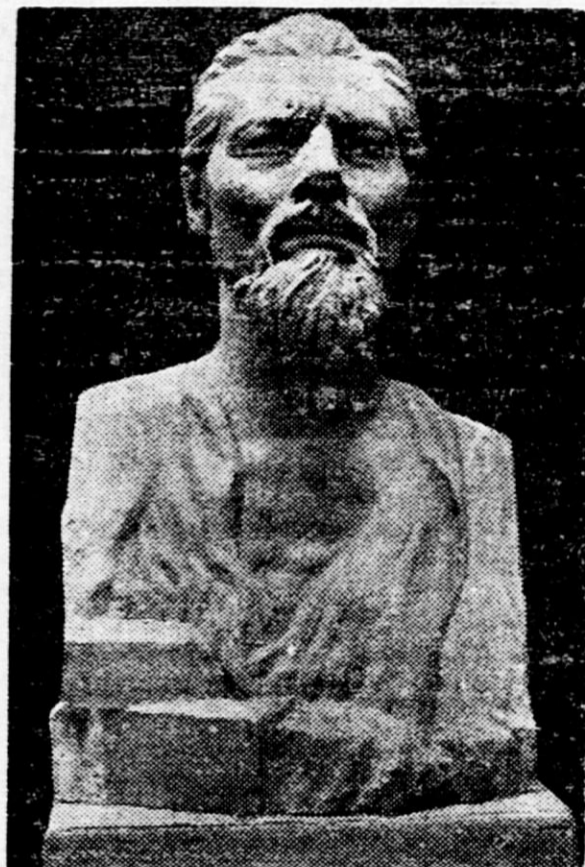
K jutrišnjemu godu mojstra Plečnika in gasilskega generala Turka

Ljubljana, 18. marca.

S tradicijo posvečena je novinarska dolžnost ob sv. Jožetu, deželnem patronu, voščiti srečo vsem Žetom in Pepam, Jožicam, Pepicam in Pincam ter Jožetom in Joškom kot Pepetom in Pepčkom. Rad bi si za letošnji izbor najodličnejših ljubljansko godovnic, ali vse Žete in Pepe so najodličnejše stare matere, najbližje tače in najromantičnejše tete, Jožice, Pepice in Pnice na najzvestejše soproje, najslajše ljubice, najzapejlivejše svaknje, najljubkejšje sestrice in najbolj srčkane hčerke, da bi bila krivica in zamera prav pri vseh neimenovanih. Vezirimo jih torej anonimno, diskretno in intimno!

Imamo pa v Ljubljani dva Jožeta, cela moža in najčistejša ljubljancina, da obema poseže v roke vse mesto in dežela brez zavisti in ljubosumnosti za čast ter jima s hvaležnostjo v srcu iskreno poželi k jutrišnjemu godu še dolgo let zdravja in zadovoljnosti.

To sta Jože Plečnik in Jože Turk.

Joža Plečnik

Po alfabetu sta zapisana, kaj sta godovnika, pa gotovo nikdo ne vpraša, pač do pa marsikdo zastriem, da ju postavljam skupaj.

Josip Turk

Da, res sta moža dva pola Ljubljane, popolnoma nasprotna, a vendar ne moreta biti drug brez drugega. Plečnik iz tiste nizke, dolge stavbe — morda je bil nekaj hlev tam — na Mundinim dvorišču v Gradišču na oglu Gregorčičeve ulice, Turk pa Boščev s Sempeterske ceste nasproti Jerneja. Bogati, kmečke predmesti Sempeter in emonsko Gradišče — tudi dva pola mesta, Plečnik in Turk pa dva tečaja osi, ki se okrog nje vrti Ljubljana, bastard med slovenskim kmetom in tujo patricijsko gospodo.

Dvojna Kristusova leta ima Turk — gospodar, za sveto število 7 let je pa mlajši Plečnik — umetnik, saj je svet blagoslov blagostanja rodi umetnost.

Sempeterskega Turka mladost je med konji — Plečnikova pa med lepo zvrstnimi deskami mizarске delavnice. Prvega prva sreča je zmagovit gospodovalec skok na konja, drugi se pa razneži do dna srca zamaknjen v svojo prvo igračo — gotovo je bila mala muzica ali celo lična hišica iz lesenih desčic. Mladi Turk brzda vihravega konja — poznejši organizator vihrave, trmaste in sami sebi dopadljive mase podeželskega in malomeščanskega gasilstva, Plečnik pa tih sanjari o fantastičnih gradovih — poznejši graditelj kraljevskih dvorov. Pri mizarju — graditelju se poraja čut za lepoto, združeno z uporabnostjo, rodi se čut za smotrenost, temelj arhitekture, Turk pa občuduje najlepšo žival, lepoto z jekleno močjo, energijo, hitrost, napredek. Na dnu je čut pri obeh enak.

Jože iz Gradišča gre v svet za umetnostjo, iz Sempetra Jože pa ostane doma pri trgovini. Zopet dvoje nasprotij, ki ju družijo najgloblje in najbolj vroča ljubezen do domovine, rodne bele Ljubljane.

Ze od l. 1896. dela Turk v občinskem svetu, tudi podžupan in je gradil Ljubljano, vodovod, električno, cestno železnico,

klavnico, bori se za njen napredek v deželnem zboru, kot gerent pa prinese iz Beograda kaldrmino — pot pripravljiva Plečniku — material, ki Plečnik iz nje ustvarja lepoto moderne Ljubljane. Gospodar dela za umetnika.

Star Sokol je Turk in tudi on je graditelj: njegov je Tabor.

Ko je gorel stari teater, je mladenič Turk že pomagal gasiti, potem je pa obelkel gasilski krog, ki mu dela čast še sivi stari Armado vodi gasilski general, armado človekoljubia in nesebičnosti, dal internacionale zlatega srca.

Obtrtnike budi prvi, drugi jih vzgaja, oba nesebično in z ljubeznijo.

Zato srce vnema oba za Ljubljano, zakaj nikdar se ni prvi niti drugi sprejel nare za svoje veliko delo.

Jutri je praznik sv. Jožeta, njunega patrona, godovnika sta pa neutrudljiva zidaria, najčistejša varuha in najpogumnejša zaščitnika ognjišča kraljice Bele Ljubljane.

Domovina in tujina je pripela nad zlato srce odličij, da so pozlačena vsa srca Turkova, v glorioli svetovne slave žari poduhovljena glava umetnika Plečnika. Kakor za nobenega našega moža še, lahko za Plečnika izpremenimo stari verz Koseskega: Ne papež, nesmrtni prezident Masaryk! Toma piše:

Ljubi brat!
Kje je pa naše priznanje, naša hvaležnost, naš ponos...

Vezirimo ju! Jutri je vajin praznik — potem pa še dolg, dolg delavnik! Veliko srečo!

A. G.

10 letnica viškega Sokola

Otok in struga na sokolskem odru

Agilni dramski odsek viškega Sokola je v nedeljo 15. t. m. na dostojen način proslavil desetletnico svojega obstoja s slavnostno predstavo »Otok in Struga«. Igra je bila skrbno pripravljena in dobro nastudirana, tako, da je dosegla popoln uspeh. Da ve ceniti kulturno delovanje viškega Sokola tudi širša javnost, je najlepše pokazala do zadnjega kotička zasedena dvorana. Igro je režiral požrtvovalni brat Pavle Borštnik. Pri predstavi so sodelovali poleg starejših igralcev, večinoma novincov, ki so svoje vloge rešili nadvse zadovoljivo.

Grofica Ana Otoška, sestre Ide Guštinove je bila kljub tremi dokaj dobro podana in je imela v svoji sestri grofici Elizi, sestre Mimi Gašperinove sebi enakovredno partnerico. Obema bi priporočali v bodoče malo več pažnje pri izgovorjavi in kretajah. Lucija sestre Vide Tumove, je bila dobro podana, glede izgovorjave pa velja isto, kakor za prejšnje dve. Ljubljanski dialekt mora za vselej izginiti z naših sokolskih odrov. Zelo dober je bil baron Bonthoux br. Remškarija. Videlo se je, da se učitelj v svojo vlogo, kaiti igralje z občutkom in je napravil s svojim nastopom najboljši vtis. O bratu Avgustu Dacarju, našem starem igralcu, ki sodeluje že 10 let na odru, moremo samo z veseljem konstatirati, da je bil ves čas na višku. Grofa Egona je podal izvrstno. Njegov nastop in izgovorjava sta bila popolna. Baron Nebelberg br. Kokalja in vitez Trd. br. Leskovicca sta bila dobra, opazilo pa se je, da sta včasih malo »zaplavala«, kar pa ni kvarilo celotnega vtisa. Veliko pa obeta br. Rudi Marinčič, ki je zdravnika barona Konstantina Struškega podal veskokozi vzorno. Izvrstni sta bili Serafina sestre Pavle Jenkove in Zora sestre Albine Thalerjeve. Pri obeh se je opazilo, da sta v svoji težki vlogi položili ves trud, zlasti sestra Thalerjeva, ki ji je bil po tretjem dejanju izročil šopek rdečih nageljčkov. Publika jo je podpravlja s frenetičnim aplavzom. Ostali igralci Simplicij, sluga na Strugi, br. Podlogarja, Iglia, oskrbnik, br. Ambroža, Jan, sluga, br. Miško Marinčiča in Valentin, sluga br. Trpina so svoje vloge tudi prav zadovoljivo.

Občinstvo je bilo s predstavo izredno zadovoljno, kar je dokazovalo z navdušenim odbravanjem. Scenerija in razsvetljava sta bili na višku. Sepetaleč včasih preglasen. Disciplinarnost nastopajočih vzorna. Režiserju br. Borštniku čestitamo k lepemu uspehu, agilnemu dramskemu odseku pa želimo v bodoče še lepšega razmaha z željo, da nam pripravijo čim preje zopet lep večer. Zdravo!

Čitajte ilustrovano revijo »ŽIVLJENJE IN SVET«

Pričetek poslovanja naznanja

„JUGOGRAD“

JUGOSLOVANSKA GRADBENA DRUŽBA Z O. Z. LJUBLJANA, Strelška ulica 33. 4191

in se priporoča cenjenemu občinstvu za izvršitev vseh visokih in vodnih zgradb, vil, stanovanjskih hiš, hotelov, cerkva, tovarn, jezov, električnih central itd. ter specialnih lesenih ostrišij velikih razpetin. Izvršuje solidno in strokovnjaško zidaraka, tesaraka in vsa ostala stavbena dela po konkurenčnih cenah.

Poslovodeča:

ING. ARH. PUST BOGOMIR
konc. mestnl. stavbenik

ING. PUST SREČKO
tesarski mojster

Tehnična pisarna se priporoča za stavbna vodstva, statistične račune in izvršitev načrtov ter strokovnikov za šole, vile, stanovanjske hiše, hotele, ledenice, cerkve, tovarne, vodovode, mostove, ceste, železnice, električne centrale, jezove, kanalizacije, regulacijske načrte itd. ter adaptacije.

Ing.-arch. Pust Bogomir

Ing. Pust Srečko

Marie Hübnerova naš gost

H gostovanju največje živeče češke dramske umetnice

Marie Hübnerova je slava, ponos in radost češke scene.

J. Noville.

Ze nekaj sezon prihajajo odlični zastopniki praškega Narodnega divadla, prve, najuglednejše češke scene, v Ljubljano ter nam prinašajo kreacije, ki nam dajejo sklepati o visoki umetniški stopnji praške reprezentativne drame. Popolne slike iz teh gostovanj seveda ne moremo dobiti. Čim manjše, včasih slučajno združeno osebje, temu osebju izvedljiv, ne zmerom čisto kvaliteten repertoar, neznan oder, tuje dekoracije in še druge ovire ali vsaj neudobnosti, ki jih prinašata dolgotrajno potovanje in bivanje v tujem mestu... vse to vpliva na taka gostovanja kolikor toliko negativno.

Vendar nam je bil vsak gost s praškega Narodnega divadla prav posebno dobrodošel, a skupinsko gostovanje vselej izreden umetniški užitek. Svoje vrste izjemem dogodek za našo dramo pa bo gostovanje gospe Marie Hübnerjeve, največje živeče češke dramske umetnice, ki je izmed onih velikih igralcev, o katerih se lahko reče, da so genjalni.

Kakor skoraj vsi največji češki igralci, je tudi ona zaela igrali na odrih bednih potujočih čeških gledališč. Prestala je brabro in vztrajno mnogo težkih let, dokler ni prišla kot izredno samorasla mlada umetnica na češko, takrat še silno skromno gledališče v Brnu. Ko je l. 1895 igrala svojo Baruško v Stroupežnickega »Skaženi krvic, je bila že priznana umetnica. Sam ravnatelj gledališča, duhovito borbeni novinar in tudi zunanje krassen mož Václav Hübner se je zaljubil v jedro, bistro, a vedno ponižno svojo igralko in se oženil z njo.

Potem sta se preselila v Prago, kjer je bil Václav Hübner mnogo let do svoje smrti šef-redakter »Narodne Politike«. Marie je seveda igrala dalje, žela tudi pri praški kritiki skoraj soglasno priznanje in stremela po — odru Narod. divadla. Toda njena želja je zadevala ob brezkončne ovire: naposled pa so jo vendarle sprejeli. In tu je postala s pokoj E. Vojanom »slava, chlouba i radost češke scény«.

J. Noville piše o nji v knjigi »Umetniški profili češkoslovaškega igralstva«:

»Marie Hübnerova je igralka po milosti božji; od prvih začetkov doslej je neizčrpen in elementaren njen igralski zaklad, njena volja za scensko tvorjenje je

mogočna in njena intenzivnost v gledališkem delovanju brezmejna. Z njeno umetnostjo prihaja v našo dobo poslednji žarek vélike, danes že legendarne slavne igralske generacije, ki je dala temelj prvemu dvajsetletju naše prve scene. Vojan in Hübnerjeva sta bila uprav spadajoči člen med minulostjo in sodobjem. Prinesla sta v novo dobo pozitivne vrednote, posvečene po tradiciji. Ali to je pri Hübnerjevi krasno, da je, noseč to veliko tradicijsko dediščino, moderna igralka z vsem svojim izrazom, da razumeva sodobje in mu daje ekspresijo.

Kajti usoda je dala Hübnerjevi velik dar neprestanega razvijanja. Z elementarno silo zna vdihati osebam svojih ulog življenje, jih ostro označevati in jih s popolno doslednostjo dotvrditi v tip prav edinstven in resničen... Hübnerjeva ni umetnik intelektualec, ki ve, kaj ima predstavljati; ona čisto ustvarja dočela podzavestno, a njene postave imajo v sebi elementarno vitalito. Z njeno vernostjo je združeno dejstvo, da najde v vsaki, celo značajno najslabši postavi kapljo božanstva — vsako razsvetli in opraviči.

Njen repertoar je vsestranski: moderno realistični, narodno romantični in klasično tragični. Noville piše: »Klasična je v humorju, življenski modrosti in v tragičnosti«.

A še nečasa naj ne pozabim: Hübnerjeva je tudi nedosežna dramska pedagoginja. Ima najuglednejšo šolo in je vzgojila že dolgo vrsto imenitnih češkoslovaških igralcev in prvakinj drame, in še zmerom učil in vzgaja. Tudi naši igralci, Wintrova in Šetflovina sta bili njeni učenci; obeh se rad spominjam zaradi njune disciplinarnosti, marljivosti in mnogostranske uporabnosti. In skromnosti!

Tudi te poslednje, najredkejše vrline sta se naučili pri mojstrici Hübnerjevi. Zakaj Hübnerjeva, dasi velikanja v svoji umetnosti, se ni nikoli branila nastopati v epizodnih ulogah. Iz vsake je pač znala ustvariti umotvor. Kritiki pa so čisto tudi v Pragi pisali najprej o epizodni ulogi gospe Hübnerjeve. In tako igra ta umetnica največje, velike in majhne vloge še danes.

Zdaj je prišla prvič v Jugoslavijo. Tudi Ljubljana jo sprejme pristržno kot najbolj spoštovano in priznано nositeljico dramske umetnosti češkoslovaškega bratskega zvežnega naroda.

Fr. G.

Besedo imajo naši čitatelji

Glembajevščina

Zdi se mi potrebno in važno, da se nekoliko bolj kot običajno pomudimo ob tako važnem dogodku, kakor je bila vzpizoritve dramskega dela »Gospoda Glembajevca«. Ze samo golo dejstvo, da je to delo izredno močno ter da je bila njega vzpizoritve za naše razmere toliko dobra, da se je videla iz nje celo brige gled. uprave, nas silil, da ne smemo mimo te zavese z golo običajno kritiko. Toda za nas je zlasti važen predmet tega dela, predmet, ki je avtorja Krljezo užgal, da je potegnil svoj rapir proti njemu. Iz tega sledi, da to delo ni bilo napisano po običajnih dramaturgičnih receptih, da nima one laboratorijsko-kemične krvi, ki jo vidimo dan za dnem pretakati se po geometrično izdelanem ožljiju običajnih vzpizoritve na našem odru, temveč, da je bilo to delo porojeno iz dna Krljezine — duše, iz duše, ki je bila poprej po predmetu že tako ogrožena, da se je avtor čutil življensko ogroženega, če ne že vsaj malo inficiranega. Ravno radi tega pa ne moremo govoriti o predmetni zadevi niti niti približno tako, kot o kakem esteticizmu, kajti tu si stojita nasproti dva svetova, to delo in avtor, povsem realna, ločena po svojih ideologijah v taki diametralni disonanci, da ne more biti niti malo govora o kakih katarzi, marveč o absolutni zmagi in popolnem uničenju ene ali druge stranke. Da, tu si stojita nasproti dve sovražni si sili, zagrizeni s svojimi ostrimi zobmi druga v drugo, da ju ne more ločiti nobena višja moč, nobena pomirjevalna ideologija, če bi tudi prihajala iz ust prave svetnice, kamli iz ust skoraj neme redovnice. Zato je ta redovnica, ki ji je neka naša kritika pripisala vlogo Noetove barke z golobom in oljčno mladiko — povsem odersko dekorativna figura, ki nima najmanjšega vpliva na potek borbe.

Ravno radi te Krljezine iskrenosti, ki jo najdemo tako redko v dramskih delih današnje dobe in ki bi jo najraje primerjal z antično — se mi vidi v predmetni zadevi važno zlasti to, da določimo predvsem hri-

zont miselne vzročnosti tega dela ter da vsaj približno ugotovimo celico, iz katere je izrastlo to drevo Krljezine in naše spodlitke.

Nedvomno gre tu za element čisto primarnih naravnih sil, iz katerih je pognalo svoje krali antično poganstvo v vsej svoji bohotnosti, ki so čisto avtomatično rodile pojem usodnosti; zakaj usodnost je po svojem bistvu povsem naravni vzrok človeških zablod, ki se je dal presekati za časa antike edinole z mečem. Ta prosti dionizični element je prešel celo skozi stogo zakonodajo krščanstva in zanesil renesanco in humanizem. Mislim, da se ne motim, ako trdim, da je bil ravno humanizem najjačiji zagovornik tiste plasti človeške družbe, ki jo označujemo kot bonhomerijo, buržuazijo, meščanstvo, filistritvo itd. in proti kateremu se bori zlasti današnja umetnost. Ali, odkar je prišla zarja humanizma ugašati, tembolj je bila vidna ta usedlina, ta sediment gablov človeške družbe in ravno Krljeza nam prikazuje ta plast v vsej njeni nagoti.

Vendar ne mogel bi trditi, da nosi snov tega Krljezinega dela absolutno svetovni žig. V njej je toliko pristno-hrvatske primesti, podane po tamošnjem židovstvu, po madjarskem magnetstvu, zlasti pa po onem elementu, ki ga nazivljamo levantinstvo, ki vsi dajejo domači hrvatski osnovni duševnosti poseben videz transfiguracije v materijelnost. To gospodstvo, ki ga slika Krljeza, je na zunaj in oblikovno skoraj evropskega kova, ima nobleso, sijaj in celo politično moč, vendar pa je vsa ta aristokracija tako trhla v svojih osnovah, da bi bilo po mojem mnenju potrebno precej manj tako vehementnih udarcev, kakršne uporablja avtor, da razkrinka svojega, navidezno tako močnega nasprotnika. Ta, sicer vsega priznanja vredna Krljezina aktivnost in iskrenost vendarle kaže, da so njegovi živi spritzi tega miljeja, v katerem Krljeza stalno živi, močno trpeli. Dejal bi celo, da je Krljeza postal zbog tega stalno neugodnega obiležja nepopoljšljivi pesimist z ozirom na razvojno možnost naše socialne linije navzgor.

Naš Cankar je bil seveda istega kova, vendar kakšna razlika nad njegovo dolino Sempflorjansko in glembajevščino. Res je, da imamo pri nas tudi Glembajevce, toda njih format se ne more primerjati s Krljezinimi Glembajevci. Pri nas nimamo židovstva, gospoda, ki je vplivala na naš srednji stan, je bila nemška, ki je pretvarjala naše ljudi v nemturje in odpadnike, in zato v svojih osnovah precej drugačna od madjarskega nemštva. Če bi imeli v svoji izvori v prastarem trgovstvu, ki se je zbiralo kot spremljevalec in nosilec visokih kultur ob sredozemskem morju, obdano z vso orientalsko rafiniranostjo, ki jo vidimo v pripovedkah zbirke: Tisoč in ena noč, sploh ni moglo najti pravih redilnih tal, prepoljenih z latinsko-versko kulturo.

Usva tega sledi, da je horizon to Krljezine glembajevščine povsem drugačen od horizonta naše doline Sempflorjanske, da se ne krijeta ne po snovnosti, in ne po mi-

selnosti. Zato je bil vpliv tega oderskega dela na našo gledališko publiko čisto svojevrsten. Le-ta ni občutila tega, kar mora občutili ob pravem in polnokrvnem dramskem delu. Niže plasti te publike, ki nikdar ne uživajo estetsko, ampak le zabavno, je našla le mastne ovirke kot produkte nešteti tvorov te glembajevščine, s katerimi se je do sitedga napolnila svoje lačne želodce, onemu delu naše gledališke publike pa je bila ta duševna hrana vendarle pregonjna in ni mogla najti pravga dramskega odmeva. Ta je občutila le trpko grenkobo, ki jo je likvidirala s prepričanjem, da je skrajni čas, da se naša gledališka uprava zdrami in sestavi program, ki bo brez škode ustrežal tako našemu duševnemu obzorju, kakor zablodam našega vsakdanjega življenja.

Solicitor publikus.

Iz gledališke pisarne DRAMA

Gostovanje najznamenitejše češke igralke v naši draml. Kakor že javljeno, bo gostovala v petek, dne 20. t. m. v naši draml prvakinja čeških igralcev in ena najslavnijših igralk sploh, gospa Marija Hübnerjeva. Dolgo vrsto let že deluje v igralskem poklicu, katerega je začela pravzaprav od početka, to je, bila je najprvo članica potujočih čeških gledaliških družb, nato nekaterih mestnih gledališč in si priborila za tem najodličnejše mesto na odru praškega Narodnega divadla. Tekom dolge vrste let svojega umetniškega delovanja je kreirala celo vrsto glavnih ženskih vlog v najrazličnejših delih raznih svetovnih literatur. Vsaka njena vloga je umetniško popolno izvedena in pomeni dogodek prav posebne vrste. Vsakemu poslušalcu ostane njen nastop in njena igra v nezbrisnem spominu. Mitno lahko rečemo, da tako odličnega gosta, kakor je gospa Marija Hübnerjeva, naša drama že dolgo let ni imela. Zato toplo priporočamo našemu gledališkemu občinstvu obisk petkove predstave. Igrala se bo krasna angleška drama »Sveti plament«, ki je bila koncem lanske sezone, pa tudi v letošnji sezoni tako toplo sprejeta. Velja jo običajne dramske cene.

Ljubljanska drama ostane dredi zaprta

»Trije vaški svetniki« se vprizore ponovno na Jožefovo zvečer ob 20. uri v ljubljanski draml, v običajni zasedbi. Za četrtkovo predstavo veljajo znane dramske cene.

OPERA.

V četrtek se ponovi prijubljena opereta »Dijak prosjake« z g. Gostičem v naslovni partiji. Sodelujejo: ga. Poličeva, ga. Ribičeva, ga. Kogejeva, gna. Strniševa, gna. Ramšakova in gg. Drenovec, Zupan, Peček, Magolič, Sekula, baletni zbor z gđno Moharjevo in g. Golovinom. Dirigent g. Neffat, režiser g. Povhe. Predstava se vrši izven abonmana po znanih opernih cenah.

»švanda dudake«, ena najboljših sodobnih oper češke literature, se ponovi v naši operl v petek dne 20. t. m. za abonma reda C.

Radio - Ljubljana

obvešča občinstvo, da je nastal na oddajni postaji v Domžalah defekt in da bo obratovanje Radio-Ljubljana ustavljeno do odstranitve defekta, kar se bo zgodilo najbrž tekom jutrišnjega dne.

Iz Celja

—c Narodno občinstvo, ki se bo udeležilo jutri popoldne molitev za naše brate v Italiji, se bo zbiralo od pol 14. do 14. pred župno cerkvijo na Slomškovem trgu. Napovedano zbiranje v Narodnem domu mora zaradi nepredvidenih zaprek odpasti.

—c Pevke in pevce CPD in vse članstvo sploh, prosim, da jutri na Jožefovo sigurno posetijo koncert, ki se bo vršil v proslavo 80letnice rojstva skladatelja p. H. Satrnerja. Počastimo slavljenca in bratsko pevsko društvo »Maribor« z obilnim obiskom koncerta. Pevovodja.

—c Veliki vsi v Narodni dom, kjer ob 20. v delni dvorani predaval univ. prof. g. dr. Fran Plešič o Poljski in maršalu Piłsudskem. Po predavanju prijateljski pogovor o slovanstvu.

—c Občni zbor Godbenega društva železnikarjev v Celju se bo vršil v soboto 28. t. m. ob 19. v društvenem lokalu v gostilni »Branibore« z običajnim dnevnim redom.

—c Važno opozorilo lastnikom psov v Celju. Celjsko mestno načelstvo je te dni izdalo naslednji razglas: Opaža se, da se klati po Glavnem trgu v tržnem času dan za dnem mnogo psov, ki so večinoma brez znamk in skušajo kraati meso s stojnic ali pa strankam iz ročnih torbic. Psi zabajajo tudi med kočare, jih premetavajo ali celo ponesnažijo. Da se ta, tudi iz zdravstvenega ozira nedopustna nadlega odpravi, se odreja: Vse pse, ki jih stranke v tržnem času, t. j. od 6. do 11. jemljejo s seboj na živilski trg, je treba voditi na kratki vrvi in morajo imeti nagobcnike. Za vsako škodo, ki bi jo kljub temu povzročili psi, je odgovoren lastnik psa. Ko njaču se hkrati naroča, da v tržnem času redno hodi po tržnem prostoru in polovi tam vse proste pse. One pse, ki nimajo veljavnih znamk, mora odvesti v konjarnico in jih pobiti po 24 urah, ostale pa, ki imajo veljavne znamke, naj pobije po 3 dne. Če se lastnik v tem času ne javi. Druge podrobnosti so razvidne na razglasni deski mestnega načelstva.

Ženska premetenost.

— Ne ljubiš me več, možiček!
— Kaj pa govoriš! Kako moreš misliti kaj takega!
— Zelo enostavno. Saj ne moreš ljubiti žene v tako stari, ponošeni obleki.

Dnevne vesti

— Citatelje »Slov. Naroda« v Dol. Logatcu obveščamo, da se dobi pri g. Smoletu, glavna zaloga tobaka, naš list v prodaji vsak dan že ob 15.30 popoldne.

— Za zvezo slovenskih strojevodij. — Jugoslovanske strojevode so dali pobudo za ustanovitev velike zveze slovenskih strojevodij, v katerih bi bile vključene organizacije strojevodij iz Češkoslovaške, Poljske, Jugoslavije in Bolgarije. Močna slovenska unija strojevodij bi imela poleg svojega notranjega dela važno nalogo, da bi priborila Slovonom v mednarodni federaciji strojevodij ono mesto, ki jim glede na njihovo število in delo po pravici gre. Federacija češkoslovaških strojevodij je v veseljem pozdravila pobudo naših strojevodij in upati je, da bo zveza slovenskih strojevodij kmalu ustanovljena.

— Tetaji za učitelje ljudskih šol. Po odredbi prosvetnega ministra se bodo vršili tridnevni tetaji iz pedagogike za učitelje ljudskih šol. V Ljubljani bo tetaj ob 30. t. m. do 1. aprila. Na tetajih bodo predavali trije profesorji pedagogije, odposlanci centralnega zavoda za vzgojo in izobrazbo v Berlinu o moderni ljudski šoli. Prosvetno ministrstvo je dovolilo udeležencem tetajev 3 ohraniti 5 dnevni dopust. V Zagrebu in v Ljubljani pripravijo vse potrebno za tetaje sekcija UJU.

— Občni zbor Vodnikove družbe. Vodstvo Vodnikove družbe v Ljubljani vladno sporoča, da se bo vršil njen letošnji občni zbor v torek, 31. t. m. ob 18. uri v prostorih Zveze kulturnih društev v Ljubljani. Kazina II. nadst. z naslednjim dnevnim redom: 1. poročilo odbora; 2. računski zaključki za leto 1930 in poročilo nadzorstva; 3. oratorija za 1931 in določitev članarine za 1932; določitev knjižnega programa za 1932; 5. volitev nadzorstva; 6. samostojni predložitvi; 7. slučajnosti.

— Kongres agronomov. 22., 23. in 24. aprila bo v Zagrebu kongres agronomov, na katerem naj bi se ustanovila enotna organizacija agronomov s sedežem v Beogradu.

— Mednarodni letalski miting, združen s kongresom češkoslovaškega Aerokluba, se bo vršil 1., 2. in 3. maja v Plzni. Na kongresu ohranijo na miting je bil povabljen tudi naš Aeroklub. Plzen se pripravljajo na impozantno manifestacijo srednjeevropskega letalstva.

— Glasbena Matica, podružnica Novo mesto, priredi v soboto 21. t. m. ob 20. v veliki dvorani Sok. doma koncertni večer svojih mlajših gojencev. Program je pešter in skrbno pripravljen; pričakovati je, da se udeležba koncerta vsi ljubitelji neposredne glasbe in prijatelji glasbenega naraščaja. Vstopnine ni, prostovoljni prispevki se bodo hvaležno sprejemali.

— Za XII. dražbo koz dvajadi, ki jo priredi »Divja koža« dne 23. t. m. na ljubljanskem velesejmu, so naši lovci pokazali veliko zanimanje in poslali toliko blaga, da bo dražba res bogato založena. Najvažnejše je tudi zelo velika inozemskih kupcev. Istega dne zvečer bo v restavraciji pri »Levu« v Ljubljani poljudno predavanje o lovcu prekoristnem delu psov jamarjev, ki pomagajo lovitvi sicer škodljive roparice, katere pa donosajo lovcem lep dobiček. Po predavanju se vrši istotam prijateljska jamarska zabava, na katero so lovci in njih družinski člani iskreno vabljani.

— Geografska razdelitev Rusije. Uradno se razglasa, da geografska razdelitev Rusije kakor je objavljena v »Dictionnaire des bureaux de poste« ni točna, zakaj mesta: Irbit, Ichim, Kourgan, Orenbourg, Sverdlovsk, Taghilsk, Tobolsk, Troitsk, Tcheliabinsk, Chadrinsk in Tumen niso v evropski Rusiji, temveč s svojo okolico vred v azijski Rusiji. To je važno glede na taksiiranje poštnih paketov za te kraje. — (Neverjetno, kako pačijo po svetu ruska krajevna in seveda tudi druga imena. — Op. ured.)

— Oddaja zakupa koldovorske restavracije na postaji Osijek se bo vršila potom ofertalne licitacije dne 8. aprila pri direkciji državnih železnic v Zagrebu. Oglas in pogoj so na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani.

— Oddaja zakupa kolodvorske restavracije na postaji Pragersko se bo vršila potom ofertalne licitacije dne 7. aprila pri direkciji državnih železnic v Ljubljani. Oglas je na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani, pogoji pa pri isti direkciji.

— Oddaja elektroinstalacijskih del se bo vršila potom ofertalne licitacije dne 8. aprila pri inženjerskem oddelku dravske divizijske oblasti v Ljubljani. Oglas je na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani, pogoji pa pri istem oddelku.

— Družba sv. Cirila in Metoda je edino slov. obrambno šolsko društvo v Jugoslaviji. Podpirajmo družbo po svojih močeh in kupujmo družbine razgladnice! 162-n

— Vreme. Vremenska napoved pravi, da bo lepo vreme. Včeraj je bilo še po vseh krajih naše države oblačno. Najvišja temperatura je znašala v Splitu 12, v Skoplju 8, v Zagrebu 7, v Ljubljani 5,8, v Beogradu 5, v Mariboru 3,4, v Sarajevu 3 stopinje. Davi je kazal barometer v Ljubljani 772,3, temperatura je znašala —3.

— Boparski umor v Mastortu. Poročali smo že o groznem zločinu, ki je bil izvršen v Mastortu blizu Velike Kikinde. Tam so našli umorjenega bogatega posestnika Petra Schneiderja. V noči od srede na četrtek se je nekdo splasil v njegovo hišo, ga zadavil in mu odnesel večjo vsoto denarja. Schneider je šivel kot samotar, bil je velik čudak in skopuh. Pred meseci mu je umrla žena, ostal je sam v hiši, opravljal je vsa dela, pral, kuhal itd. Bil je precej premožen, baje je imel okrog 300.000 Din. Denar je posojal proti odušnim obrestim kmetom iz sosednjih vasij, v domači vasi pa ni dobil ničbe posojila. Vem

denar je imel skrit v blazinah in perncah. Oblasti domnevalo, da ga je umoril nekdo, ki je dobro poznal razmere in ki je najbrž vedel, da Schneider skriva denar v postelji. Morilec si je pred zločinom sezul čevlje in se je bos splasil v sobo. Odnesel je razne spise in knjige, tri blazine in dve pernici. Koliko je odnesel denarja, še ni ugotovljeno. Morilcu so baje že na sledu.

— Žrtve ljubosumnosti. V novosadsko bolnico so prepeljali včeraj težko ranjenega 21letnega Lazara Maletiča iz Rume, katerega je zidarski pomočnik Matija Wolf sunil z nožem v glavo. Oba sta bila zaljubljena v eno dekle, kateri je bil pa Maletič bolj všeč in zato se je odločila zanj. V ljubosumnosti ga je Wolf z nožem sunil v glavo. Maletič je v bolnici poškodbi podlegel. Wolfa je pa policija aretirala in zaprla.

— Slaba in neurejena prebava je bolezen, ki ni samo zelo razširjena nego tudi škodljiva vsemu človeškemu organizmu, ako je ne zdravimo FIGOL, to je izvleček s stinega sladkorja najboljši dalmatinske smokve in raznih drugih zdravih zelišč ureja zanesljivo in zajamčeno prebavo in vam vrača zdravje. FIGOL se dobiva po vseh lekarnah.

iz Ljubljane

»Maribor« — Ljubljani

Nas vse širom Slovenije navdaja glo boko spoštovanje do velikega dela, ki ga je izvršil p. Hugolin Sattner na slovenskem glasbenem polju. Zato vsi želimo, da mu to voje spoštovanje in hvaležnost ob njegovi 80letnici: primerno izkažemo.

Slovensko pevsko društvo »Maribor« je za proslavo skladateljevega jubileja pripravilo koncert njegovega oratorija »Vnebovzetje«. Prva uradna proslava je bila dne 11. marca v Mariboru, druga bo dne 19. marca v Celju, za kraje na bivšem Štajerskem.

Danes ob 8. zvečer pa izvaja »Maribor« oratorij »Vnebovzetje« v Ljubljani, dvorana Union. Sodelujejo: Lovševta Zivko, Neralič, zbor »Maribor« in pomnožen vojaški orkester.

Kar imamo banovino in je Ljubljana naše upravno središče, je to prvi slučaj, da priredi mariborsko društvo v Ljubljani koncert velikega obsega in s tem dokumentira Ljubljano tudi kot kulturno središče. Prav primerno je prišel ta koncert tudi v vrsto velikih proslav 80letnice p. H. Sattnerja, da čujemo letos čim več njegovih del.

Da pokažemo svoje stremenje sodelovati po svojih močeh na kulturnem polju in da utrdimo našo skupnost prihajamo v metropolo naše dravske banovine.

»Maribor«

— Slovo Sigmunda Gutormsena. Snovi je priredil JZSS v restavraciji »Zvezde« poslovnim večer na čast odhajajočemu norveškemu skakaču in trenerju Sigmundu Gutormsensu. Večera se je udeležilo lepo število sportnikov in smučarjev, skoraj polnoštevilno je bil zastopan JZSS. Slovo je bilo neoficijelno. V razgovoru z našim urednikom je Gutormsen dejal, da je pri nas sicer smučarstvo šele v povojih, da se bo pa krasmu razvil in imamo Slovenci v tem pogledu najboljše izgleda. Med smučarji je mnogo talentov, zlasti pa med mladimi skakači na Jesenicah, v Bohinju in Kranjski gorji. Glede skakalnic je omenil, da sta jeseniška in ona v Kranjski gorji kot šolski skakalnici dobri, v Mojstrani bo pa treba po njegovem mnenju nekoliko podaljšati most. Skakalnica v Bohinju je zaenkrat najboljša v državi, na njej so zmogoči idealni skoki do 45 metrov, blejsko bo pa treba še nekoliko izpopolniti in se bo dalo na nji skakati do 60 metrov. Gutormsen je dejal, da se je pri nas že prav dobro uveljavila in se težko loči od gostoljubne Jugoslavije. Če bo le mogoče, pride prihodnje leto zopet Gutormsen in odptoval danes opoldne v Celje, kamor je bil povabljen na avtomobilsko vožnjo v Zagreb. V Zagrebu ostane do jutri zvečer, nato pa odpotuje v Curih, kjer se sestane z Rudomom, nakar se oba vrmeta v domovino.

—lj Poročil se je včeraj sodni pripravnik g. Tone Cvetko z gđc. Simonjo Kokaljovo, hčerko g. Rudolfa Kokalja. Mlademu paru iskrene čestitke!

—lj Trgovine smejo biti jutri, na praznik sv. Jožefa odprte od 8. do 12. ure, na kar opozarjamo občinstvo.

—lj Lahkovernim damam. Po Ljubljani že nekaj tednov hodi od hiše do hiše in obiskuje dame iz najboljših krogov neka Dunajčanka. Povsod prav vsiljivo ponuja stesnike, ki jih seveda naše dame prav rade kupujejo, češ, da so sigurno cenejši in tudi finejši, ker so direktno s Dunaja. Najcenejši korset stane pri tej krošnjarki 400 Din — je pa popolnoma navaden in se enak ali celo boljši topi v Ljubljani za polovično ceno že ocafinjen v vsaki boljši trgovini. Prodaja pa ta dama tudi stesnike po 800 in celo 1500 Din, naše dame so pa tako lahkoverne, da so kupile mnogo stesnikov celo po tako pretiranih cenah. Ker se danes dobe v ljubljanskih specialnih trgovinah enaki stesniki najnamenitejših inozemskih trgovcev za polovično ceno, je tako izkoristanje oz. nasadanje pač odveč. Oblasti naj bi se pobrigale, da tako krošnjarske, ki prav obutno škodli našim z davki in dajavatvami preobremenjenim trgovcem, v najkrajšem času ukine, kupovalke naj se pa o kvaliteti in ceni stesnikov prepričajo v domačih trgovinah.

—lj Dve uri, ki ju pogreša ljubljansko občinstvo. V večni na tujaknji glavni poti zija še delj časa precej obsejna okrogla odprtina, kjer je bila nekoč ura na električni pogon. Zadržal čila pa pogrešamo

na omenjenem postopju v Seienburgovi ulici tudi uro pri poštnem nabiralniku. Tudi tu zija okrogla odprtina iz lične marmornate plošče. Zadržaj ura je zato, da ljudje vedo, kdaj se pobirajo pisma in izzori iz nabiralnika. Ta ura ima samo kazalca in označbo časa ter je brez koles, torej zelo prirota naprava. Človeku se čudno zdi, da je že toliko časa v popravilu!

—lj Nezmotljive oznanjevalke pomladi so že v Ljubljani, in tam ob Frančiškanskem mostu so se postavile v dolgo vrsto, tako pisano, da vriskajo barve in vriskajo tudi srca v pomladnem hrepenjenju. Ali ne slšite iz daljav že velikonočnih zvonov? Le poslušajte s srci in iz teh prestih šopkov, iz prvih butar, se vam oglašajo zmagoslavna pesem pomladi. Sv. Gregorij sicer ni oral dolgih njiv, a ptički so vendar poženjeni, da njih vesela pesem vedri nebo, sočne sije, sneg beži in spet je tu prelepa pomlad.

—lj Adaptacija. Enonadstropno hišo št. 23) na Dolenski cesti je kupil od Slovenske banke gostilničar Ivan Usenik z Boršnikovega trga. Sedanji lastnik bo po slopie čisto preuredil, adaptiral in moderniziral. Veliki kletni prostori se ne bodo dosti preuredili pač pa v pritličju in v prvem nadstropju. V pritličju bodo poleg drugega tudi lokali za mesarsko gostilničarsko in pekovski vrt. V prvem nadstropju bo pa več lepih, sočnega sob z razglodom prostora. Z adaptacijo se je že pričelo. Prenovljeno poslopie bo ssekakor izmed najlepših na Dolenski cesti.

—lj Sprememba v avtobusnem prometu na progi Ljubljana - Večče - Zg. Kašelj. Z današnjim dnem je prenehalo avtobusno podjetje O Žužek z obratovanjem na gornji progi tako, da obratuje na tej progi samo še avtobusno podjetje podjetje »K« in osebniški Fran Grada iz Zg. Kašlja.

—lj Umetniška Matica. Redni občni zbor Umetniške Matice se ne bo vršil dne 21. t. m., temveč v soboto 28. marca ob 20. uri v posebni sobi Narodne kavarne z občajnim dnevnim redom.

—lj O žlahtnih vinskih trtah, ki tudi v Ljubljani ob hišah in na vrtovih uspevajo in zgodaj obrodijo najslajše grozdje, bo drevi ob 19. predaval v predavalnici mineraloškega inštituta na univerzi nadzornik g. Josip Štrekelj, v soboto ob 13. bo pa na vrtu podružnice Sadjarskega in vrtnarskega društva, torej na znanem Mundinem vrtu v Gradišču, kjer je bil prej vrtnar Šimenc, tudi pokazal, kako se trta pravilno obreže. Vstop k predavanju podružnice Sadjarskega in vrtnarskega društva na univerzi in na podružničnem vrtu je tudi nečlanom prost.

—lj Sibirski dobrovoljci imajo v petek 20. t. m. ob 21. v restavraciji v Zvezdi prijateljski sestanek.

Danes ob pol treh popoldne v Elnem kinu Matic Matinea šaloiget z „Micky“ miško
Velezabaven spored za mladino in odrasle!

—lj Veseligr v treh dejanjih »Extorpare« ponavlja Sentjakovski gledališki oder v četrtek 19. marca. Vse vloge so izvršno našdurane. Komika je izborna. Dejanje je napeto in slika težave slabega latunca osmošolca dijaka Hofmanna. Pri predstavi sodelujejo izvrstna banvivanka Bučarjeva kot poseznačka Gulica, ljubka navka gosp. Pirčeva kot pogumna Lota, znana karikatura igralca Gorupova v vlogi gospe Hofmann - Salzer, dalje prijubiljen, komik gosp. Lavrič, znan iz »Miške« kot grof Thalheim, simpatični mladostni ljubimec gosp. Čuk v vlogi dijaka Hofmanna, izvrstni karakterni igralec gosp. Kunc kot strogi ravnatelj gimnazije, ter drastični komik Santjakobčanov gosp. Moser kot šolski sluga Vstopnice so pri gosp. Milošu Karničniku na Starem trgu.

—lj Predsedstvo »Kola jugoslovenskih« vladno prosi svoje članice, da se udeležijo molitev za versko svobodo naših bratov v Primorju 19. t. m. ob 9.30 v stolnici — 164-n

—lj Prva slovenska starokatoliška služba boja bo na praznik 19. t. m. ob 10 v hotelu Tivoli v 1. nadst. Vsakdo je vabljen!

—lj V društvu »Soča« predava v soboto 21. t. m. ob pol 9. uri v salonu pri Levu g. Hubert Marjanović, tajnik moškega učiteljskega v Ljubljani: o srednjeveških spomenkih v Dvoklečjanovi palači v Splitu. Vabljeni člani, prijatelji in posebno dijaštvo k temu zanimivemu zgodovinskemu predavanju Vstop vsem prost. — 163-n

—lj Opozarjamo, da se nocojšnji koncert društva »Maribor«, na katerem se bo izvajal Sattnerjev oratorij »Vnebovzetje«, vrši. Začetek točno ob 20. uri. Z ozirom na to, da je jutri molitveni dan za naše brate v Primorski, je društvo sklenilo tudi nocojšnji koncert posvetiti našim bratom tam preko. Zato bo najprvo kratek spominjski govor, nato pa se bo izvajala molitev — oratorij, Sattnerjevo »Vnebovzetje«. Začetek koncerta je točno ob 20. uri.

—lj Vsenč, prof. dr. A. Gosar bo drevi ob 18 v zborniški dvorani univerze nadaljeval svoja javna predavanja o socioloških in ekonomskih osnovah moderne družabne reforme.

—lj Predavanje v JNAD Jadranu. Povodom druge obletnice tragične smrti predsednika Jugoslovenske štampe in direktorja »Novosti« Tonija Schlegla bo ljubljanski dopisnik »Novosti« in »Vremena« g. Oton J. Ambrož v petek ob 20. predaval v areni Narodnega doma o jugoslovenskem realizmu Tonija Schlegla.

—lj Sokolski priateljski večer. Ljubljanski Sokol (Narodni dom) urredi v soboto ob 20 v restavraciji »Zvezda« občajni svoj priateljski večer v počastitev starejšega dolgo vrsto let društvu zvestega članstva Ti večeri so se že tolikrat prijavili, da se

ic društvena uprava odločila, da tudi letos počasti rrežkušene sokolske borce ter izvede omenem revijo med onimi, katerih imena so tako tesno združena z društveno zgodovino. tem tore, velja v prvi vrsti vabiti Obenem pa je vabljeno tudi mlajše članstvo, da se v prijetnem in priateljskem razgovoru oživijo svetli spomini, vez med oretelostjo in sedanjostjo. Bratje in sestre, prihitite v velikem številu!

—lj Materinski večer v zavodu za zdravstveno zaščito mater in dece se vrši v sredo dne 18. t. m. točno ob 8. uri zvečer. Vstop prost. Govori: dr. Ivo Pirč o temi: »Higienske raznoterosti«.

Kitajski cesar in jezuiti

Kaj vse so počenjali, da bi pridobili cesarja za krščansko vero -- Brez-uspešno prizadevanje

V svojem monumentalnem kulturnozgodovinskem delu »Moč in tajna jezuitov« obravnava profesor Rene F. Miller najzanimivejši problem evropske zgodovine, namreč jezuitski problem. Avtor se ne omejuje samo na opisovanje agilnega in pomemnega delovanja jezuitov in njihove zanimive usode na vladarskih dvorih v plemiških saloni, pri indijskih ognjih v Ameriki v misijonarskih taboriščih v Indiji na Kitajskem in drugod, temveč govori tudi podrobno o duhovni strani njihovega nauka iz vidika teologije, filozofije in psihologije, končno pa tudi z umetniške strani. Poučna in izredno zanimiva Millerjeva knjiga je izšla istočasno v šestih jezikih: in peča se podrobno tudi z borbo jezuitov proti liberalizmu, prostozidarstvu, jansenizmu in v novejšem času tudi socializmu. Zanimivo je opovedovanje, kako so si jezuitski patri v začetku 17. stoletja prizadevali pridobiti kitajskega cesarja za krščanstvo in kaj vse so pri tem videli in doživeli.

Nedostopni cesar

Cesar Kien Lun, četrti cesar iz dinastije Mandžu, je sovražil krščanstvo in hotel ga je popolnoma zatreti v svoji državi. Zato je bilo težko ukreniti kaj proti njemu, kajti njegova beseda je veljala za najvišjo modrost in neposredno povelje samega neba. Cesar sam je bil izmed vseh Mingov najponosnejši in najnedostopnejši. Živel je strogo ločeno v svoji palači, v kateri so bile zbrane dragocenosti vse Azije. Če mu je niništer ali dvornji dostojanstvenik poročal o dogodkih v državi, je moral težati pred njim na obrazu in molče poslušati mnenje sina neba. Kadar je cesar zapustil svojo palačo, so morali vojniki dan poprej temeljito preiskati vse ulice, po katerih je nameraval kreniti cesar in poskrbeti, da je bilo vse zaprto in vsa okna zagrnjena, da bi nihče ne videl vzvišenega cesarja. In tako jezuiti Jolgo niso imeli prilike govoriti s cesarjem, ki je bil zelo ponosen in domišljav na svojo božansko moč.

Cesarjevo razkošje

Vendar je pa nanesla prilika, da so prišli jezuiti do nedostopnega kitajskega cesarja. Kien Lun je bil namreč prepričan, da njegove palače še vedno niso dovolj lepe in razkošne, da bi mogel prebiti v njej sin neba. Zato je dal stene svojih soban obiti z zlatom in poslikati s slikami ptic, rib in zveri. Stene so mu poslikali najboljši slikarji. Razkošje cesarjevih vrtov je bilo naravnost praviljično. Ker narava sama ni mogla zadostiti cesarjevemu okusu, si je dal napraviti umetne gore, doline, potoke in reke. Na umetni skali sredi jezera je bila zgrajena cesarjeva palača, iz katere so se dvigala vsa druga poslopja, terase, dvoredni gozdovi in mostovi. Toda cesar tudi s tem še ni bil zadovoljen. Nепrestano si je izmišljeval nove razkošne razprave in rebo je bilo zbirati vedno več bogastva, da je bilo cesarjevemu pohlepu po praviljični lepoti vsaj deloma ustrezno. Umetniki in stavbeniki so bili edini ljudje, ki so imeli k cesarju odprta vrata in ki so govorili z njim.

Prebrisnost jezuitov

Ko so jezuiti zvedeli, kako je cesar navdušen za razkošje, ni trajalo dolgo in vsa Jezusova družba se je izpremenila v čeh slikarjev, arhitektov in umetnih vrtnarjev. Naj je cesar potreboval slikarje, portretiste ali stavbenike vedno so mu postregli jezuiti. Če je bilo treba okrasiti palačo s posebno redkimi pticami ali rožami, je bil takoj pri rokah jezuitski pater, ki se je na to delo imenitno razumel. In tako so spadali patri kmalu med one srečneže, ki so lahko hodili pred obličje presvitlega cesarja.

Cesarjevo mesto

V cesarjevi palači so videli jezuiti marsikaj zanimivega. Med drugimi zanimivostmi je bil tudi cesarjev kotiček, ki si ga je dal napraviti v palači kot nadomestilo odnosno nagrado za svojo osamljenost. Tu so bile ulice, hiše, hrami, trgovine in celo pristanišče. Če je hotel cesar pogledati, kako njegovi podložniki prav za prav žive, je odšel v to mesto in ukazal svojim evnuhom, naj mu pokažejo nekaj prizorov iz vsakdanjega kitajskega življenja. Evnuhi so se brž preoblekli v obrtnike, trgovce ali vojake. Ta je peljal vozček, oni je nosil poln koš robe, v pristanišče so priplove ladje, trgovci so ponujali in hvallili svoje blago, ljudje se je gnetlo po čajarnah in vinarnah vse povprek je kričalo in se zmerjalo. Da bi bila Huzija popolna, so nastopili tudi žeparji, ki so jih redarji lovili in vodili pred strogega sodnika, da jih je

—lj Ljubljanske pevce prosimo, da se po možnosti udeležijo danes zvečer ob 6. uri sprejema mariborskih pevcev na ljubljanskem glavnem kolodvoru. Ravnotako jih vabimo, da polnoštevilno posetijo koncert.

—lj Mladinska matineja v zvočnem kinu Matic bo radi molitev našega ljudstva za brate v zasadenem ozemlju, danes ob pol 3. uri popoldne, odpade pa napovedana matineja za jutri ob 11. uri popoldne. Na izpremembo opozarjamo, da ne bo pomo-te.

obsodil na batnanje in kazen je bila takoj izvršena.

Jezuiti slikajo

Jezuiti so znali cesarja pridobiti na svojo stran in često se je pripetilo, da jih je javno pohvalil. Tako so meji priliko prositi ga, naj bo usmiljen s kitajskimi kristjani. Nekoč je pater Castiglione slikal freske v cesarski palači in cesar je bil z njegovim delom zelo zadovoljen. Kar se je vrgel pater na tla in izročil cesarju prošnjo, naj priznane preganjanim kristjanom. Cesar je prošnjo sprejel in kristjani potem dolgo niso trpeli preganjanja.

Patri Sichelpart, Panzi, Sallusti in Poiret so neumorno slikali akvarele, olje, na steklo, na svilo, portrete in živali, pokrajine in rože. Sichelpart si je pridobil posebno cesarjevo naklonenost in postal je celo mandarin. Cesar je ustanovil slikarsko akademijo, na kateri so učili jezuiti tudi kitajske učence. Nekoč je sponočilo cesarju 11 tatarskih knezov, da se podvržejo njegovi suverenosti. Jezuit Attiret je dobil povelje, naj vseh 11 knezov čim prej naslika. Med slikanjem so nadgvalovali knezi patra z najrazličnejšimi vprašanji. Šest dni je Attiret delal, predno je dovršil vseh 11 portretov. Tatarsi so bili s svojimi portreti tako zadovoljni, da so se neprestano na ves glas smejali.

Težave z vodometom

Nekoč je dobil cesar v roke bakrorez vodomet in takoj je hotel imeti na svojem vrtu vodomet. Zaman so mu kazali jezuiti najrazličnejše druge naprave, cesar je hotel imeti samo vodomet. Jezuiti pa niso vedeli, kako se delajo vodometri in tedaj je začel pater Benoit študirati hidravliko. Noč in dan je sedel nad knjigami in čez nekaj mesecev je cesar res imel na vrtu vodomet. Pozneje si je dal napraviti dva vodometi pri svojem poletnem prestolu, na vrtu je pa dal postaviti vse polno ptic, rib in drugih živali, ki jim je tekla iz ust voda. Pred cesarjevo palačo so napravili jezuiti bazen, v katerem je bilo 12 različnih praviljičnih živali in vsaki je tekla iz ust enkrat na dan voda tako, da je imel cesar nekakšno vodno uro.

Avtomatične živali

Cesar se je za kmalu naveličal vodometov in zdelo se mu je, da je že čas, da bi si jezuiti izmislili kaj novega. Jezuiti so takoj uganili cesarjevo željo. Ko se je cesar nekoč izprehajal po vrtu, je prišel k njemu avtomatični lev, zelo podoben živemu. Pri hip se je cesar silno prestrašil, potni je bil pa leva vesel kakor otrok. Levu so sledili tigri in druge avtomatične živali. Ko se je pa cesar tudi tega naveličal, se je lotil pater Sigmund mehaničnega človeka. Če se Sigmundu posreči to delo, je menil pater Amvot, bo hotel imeti cesar umetnega človeka, ki govori. A kaj potem?

Višek spretnosti

Višek spretnosti so pa dosegli jezuiti, ko je praznovala cesarjeva mati 60 letnico rojstva. Povsod so se vršile velike priprave. Zgradili so mnogo novih hramov in vil, v katerih je neprestano igrala godba. Vsa dolga cesta, po kateri naj bi se pomikali kraljevski spreved, je bila okrašena z eksotičnim drevjem, svilo in zrcali. Ob nekaterih stebrih so stali otroci, preoblečeni v opice, na drugih so sedeli otroci, preoblečeni v ptice, in imali s krili, kakor da so prave ptice. K drugim stebrom so bili zopet privezani jeleni, srne in druge živali.

In takrat so jezuiti prekosili sami sebe. Na enem kraju so postavili oder, na katerem je stala postava oblečena v kitajsko narodno nošo. Okrog nje je stalo šest drugih postav s klavirji v roki in medenastimi kotli pred seboj. V sredju odra je bila umetna posoda, v nji pa namesto vode zrcalno steklo, ki je imelo na robu kazalnik ure. Po zrcalni gladini je plaval mehanični gos. Vse je pa gonil urni mehanizem. Tako da je priplaval gos ob dočnem času k odgovarjajoči številki na kazalniku, godbeniki so zaigrali in postava pred njimi, ki je predstavljala gratulanta, je začela mahati s pločevinasto tablico, na kateri je bilo napisano kitajsko voščilo.

Cesar je kar poskakoval od veselja. Toda v krščansko vero kljub temu ni hotel prestopiti, temveč je nadaljeval jezuiti svojo orientalsko navajno igro. Jezuiti so bili seveda bridko razočarani, toda pomagati si niso mogli.

Spominjajte se slepih!

Afera Alfreda Oustrica

Podrobnosti o finančnem škandalu, ki je dvignil v francoski javnosti toliko prahu

Te dni je izšla v Parizu zanimiva brošura Marcela Privata, v kateri je zbral avtor vse važnejše podrobnosti o zloglasnem finančniku Oustricu in njegovi aferi. Svetlolaši južni Francoz Alfred Oustric ima ime, ki priča o davnem germanskem poreklu. Drugače je pa Oustric južni Francoz, če ne računamo njegove molččnosti, ki jo je kazal zlasti med žilavim delovanjem, ko je šlo za njegovo kariero. Študiranje mu ni šlo niti v južnofrancoskem Carcassonu, niti v Toulousu, kamor se je bil preselil za njim njegov oče. Zato je postal po očetovi smrti trgovski potnik, kajti delo v odvetniški pisarni, kamor ga je bil vtaknil oče, da bi dosegel to, česar ni mogel s študijami, mu nikakor ni dihalo.

Ko je izbruhnila svetovna vojna, je bilo Oustricu 27 let. Moral je k vojakom, po vojni se je pa zopet lotil trgovine. V času pomanjkanja premoga je prišel na idejo izkoriščati lastno vodno silo, ki jo je imel v Pirenejih. Pridobil je za ta načrt nekaj svojih prijateljev in leta 1917 je prišel v Pariz, da bi izposloval nekatere ugodnosti za svoje podjetje. V Parizu se je seznanil in sprijaznil s H. Manellom, ki mu je odprl pot v politične in družabne kroge.

V juniju 1919 je ustanovil po nasvetu svojih prijateljev, posebno Gastona Haardta, bančno podjetje Oustric & Cie., s kapitalom 1 milijon frankov. L. 1921 se je izpremenila banka v delniško družbo z Oustricem kot predsednikom upravnega sveta. Že v februarju istega leta je imela banka 10 milijonov kapitala, v septembru pa celo 15 milijonov. Oustricev program je bil podpirati francosko industrijo in voditi borzne spekulacije. Tako je spravil pod svoj neposredni vpliv Gasconne papirnice, tovarno šivalnih strojev, predelnico Kahn in mnogo drugih industrijskih podjetij. V času, ko je bila borza res neizčrpen vir mastnih dohodkov, je bil Oustric gospodar položaja. Srečno je preživel vse gospodarske krize, njegova žena je morala zastaviti ves nakit, da mu je pomagala, pozneje mu je pomagala tudi Francoska banka in končno je postal milijarder. Kupil je tovarno za linoleum, tovarno za umetno uanje in več veletrgovin s čevlji. Hotel je pa postati največji bankir in od tod njegovo prizadevanje in njegov vpliv v stari Adamovi banki ter napad na drugo veliko francosko banko Comptoir National d'Escompte, ki se mu ni posrečilo, pač pa mu je pridobil mnogo novih sovražnikov.

Leta 1926 se je seznanil Oustric z italijanskim bankirjem dvomilijevne kariere Ricardom Guallinom. Ta mož advokat po poklicu, je zaslužil med rusko-japonsko vojno z dobavami tekstilnega blaga težke milijone. Med njegova največja podjetja je spadala tovarna za umetno svilo Snia Viscosa. Leta 1926 je bilo treba spraviti delnice te družbe na pariški trg. Način, kako so bile spravljene te delnice na trg, je bil zadnji udarec, ki je zadel Oustrica. Oustric se je seznanil z Guallinom prijatelj obeh Sarovitch. Oustric se je zanimal za trgovino z italijanskimi industrijskimi papirji. Ker je šlo v takratnih nemirnih časih za naglo ureditev zadeve, je prišlo na pomoč bivši republikanski socialistični poslanec G. Vidal, bivši državni podtajnik v Briandovi vladi, ki je po canneski konferenci odstopila. Poslanec je imel dobre zveze in zato je lahko pomagal Oustricu, pa tudi njegovemu prijatelju.

Tovarna Snia Viscosa je bila podvržena uradnemu pregledu, o nji se je izjavilo finančno ministrstvo, ki je zahtevalo še mnenje zunanjega in trgovskega ministrstva. Sodobno zunanjega ministrstva je sestavil odličen gospodarski strokovnjak Serruys, ki se je opiral na neugodno poročilo trgovskega atašeja pri rimskem poslanstvu. Po-

ročilo mu bilo odločno odklonilno. Zato se je posrečilo Vidadu dobiti pristaneč takratnega poslanika v Rimu Renea Bernarda, odličnega politika radikalno-socialistične stranke, ki je prihajal že takrat v poštev kot kandidat za ministrskega predsednika.

Bernard je med bivanjem v Parizu zagotavljal finančnega ministra Pereta, da gre za solidno podjetje. Tako je prišlo v akte finančnega ministrstva skoraj povoljno mnenje zunanjega ministrstva, dopolnjeno še z ugodnim mnenjem rimskega poslanika, tehnične pomisleke trgovskega ministrstva je pa ublažilo pismo bankirja Oustrica. Šlo je za to, da bi minister Peret akt podpisal. Storil je to v trenutku, ko je ministrstvo samo še upravljalo, ker je bil že podal demisijo. Delnice Snia Viscose so prišle na trg. Peretov naslednik Caillaux ni nastopil proti, čeprav je bil o zadevi informiran, niti se ni zmenil za edini svarilni glas guvernerja Francoske banke Moreta. Zadeva je bila torej urejena docela gladko in nihče se ni zmenil za njo.

Komaj so se pa pojavile delnice Snia Viscose na francoskem trgu, je prišel Oustric vznameniti politični salon vdove po nekaku slavnemu kolonialnega politika madame Ferry. V tem središču politične levice je dobil Oustric nepričakovano velik vpliv. Nazadnje se je zaročil po tragični smrti svoje žene leta 1929 z madame Ferry, ki mu je ostala edina zvesta tudi v nesreči in je prišla ob vse svoje premoženje.

Pomoč prijateljev iz salona madame Ferry mu je bila potrebna, ko ga je privedla leta 1929 njegova metoda kupovati po ceni, ki jo je hotel dati s svojimi operacijami podjetju, ne pa po vslednični ceni, v zelo težak položaj. Oustrica, ki je imel leta 1928 za časa znane afeze madame Hanau, spadajoče med njegove nasprotnike, celih 300 milijonov, je rešila Francoska banka l. 1929 na posredovanje gospodov iz salona madame Ferry. Prišla je pa vrsta neuspešnih špekulacij, prišla je težka križa v industriji in italijanski bankir Guallino, njegova glavna opora, je skrahiral. Sanirala ga je sicer vlada, toda Mussolini je v svojem govoru v oktobru 1930 izobno karakteriziral vojne dobičkarje, čijih grehe in napake je treba eksemplarično kaznovati, ker zadenjo nedolžne žrtve. Tako se je javno odrekel svojemu prijatelju in podporniku, toda rešiti ga je vendar le pomagal.

Guallino je pa prišel po svoj delež v Oustricevem podjetju in Oustric mu ga je izplačal, čeprav je bil sam v denarnih stiskah. Prodajal je svoja industrijska podjetja, ena špekulacija za drugo se mu je ponesrečila, dokler niso znašala lani v novembru njegova pasiva že več sto milijonov. Njegov polom je povzročil nepopisno paniko na borzi in v političnih krogih. Afera je prišla na dan. Zelo dobrodošla je bila opoziciji, ki si je zaman prizadevala strmolglaviti Tardieua, pač je pa izsilila demisijo ministra Pereta ter državnih podtajnikov Falcosa in Lautiera. Na predlog opozicije je bila določena preiskovalna komisija, ki je imela tudi postransko nalogo ugotoviti, v koliko je zapleten v Oustricevi aferi Tardieu. Toda Tardieuevega imena med kompromitiranimi politikmi ni bilo. Tardieu sam Oustricu ni bil naklonjen.

Zato je bil obdožen Peret, z njim pa tudi senator Bernard, Oustricev pravni zastopnik s honorarjem 200.000 frankov mesečno. Komisija, v kateri so poštini vodja desnice Louis Marin, bivši šef Clemenceauvega kabineta med vojno Mandel in socialist Renaudel, je temeljito preiskala afero, s katero se bo pečalo sodišče. V Oustricevi osebi bo sodilo sodišče vse francoske medvojne in povojne dobičkarje, pa tudi po koritih hrepence politikov.

Najlepša ženska leta

Neki danski list se je obrnil na svoje čitatelje z vprašanjem, katera leta se je za žensko najlepša. Uredništvo je prejelo seveda celo kopico odgovorov. Objavilo je pa samo dva in sicer: najboljšega izpod moškega in najboljšega izpod ženskega peresa. Poglejmo, kaj misli o tem, za pretežno večino žensk sila važnem vprašanju moški in kaj ženska.

Moški je odgovoril: Najlepša leta v življenju ženske so okrog 27. leta. Zakaj, me boste vprašali. Zato, ker je toliko stara moja žena. Če bi bila stara 30 let, bi odgovoril, da je ta starost za žensko najlepša.

Najboljši ženski odgovor se je pa glasil: Najlepša ženska doba se pričinja s 30. letom. 30 letna ženska je dovolj mlada, da lahko uživa življenje, in dovolj stara, da zna vsako stvar pravilno oceniti. 30 letna ženska je dovolj mlada, da si lahko pridobi ljubezen moškega, in dovolj stara, da ljubezen tudi obdrži. Ona je mlada brez navivnosti in izkušena brez utrujenosti. Zato trdim, da se začenja najlepša doba v ženskem življenju s 30. letom in zato mora vsaka pametna ženska skrbeti, da si to dobo čim bolj podarži.

Novo letalo

Junkersove tvornice nameravajo zgraditi letalo, s katerim hočejo Nemci prodrati v one plasti atmosfere, kamor ni še nihče prodril. Novo letalo bo tudi po svoji hitrosti nekaj posebnega. Goni ga bodo Junkersovi motorji, obtežitev bo znašala 4000 kg. posadka bo v posebni kriti kabini, opremljeni z malimi kompresorji za dovajanje odnosno izmenjavo zraka. Iz te kabine bodo letalo tudi upravljali.

Letalo z Junkersovimi motorji in s posebno eksplozivno napravo se bo dvignilo najprej 8 do 12.000 m visoko, kjer bodo meteorologi opravili svoja opazovanja in na podlagi izkušenj bo letalo pozneje preurejeno tako, da se bo lahko dvignilo nad 16.000 m visoko. Novo Junkersovo letalo bo nekakšna združitev navadnega letala z raketnim. Služilo bo seveda v prvi vrsti znanstvenim svrham.

Roke Venere Miloške

Arheologi preteklega stoletja so se čisto prepirali o tem, kako je držala Venera Miloška roke. Zdaj je izdal francoski zgodovinar Camille Vergnoli knjigo o znanem raziskovalcu Dumontu d'Urville, ki je postal l. 1842 žrtev železniške nesreče. V tej knjigi je tudi zanimivo poročilo o tem, kako je Venera Miloška izgubila roke.

Leta 1820 je našel neki kmet na otoku Melos na polju kip boginje. Bila sta dva kosa, skoraj neposkodbana. Po nasvetu nekega meniha so prebivalci otoka sklenili pokloniti kip turškemu guvernerju. Kmet je zahteval za kip 750 pištrov. Pogajali so se z njim, ko je priplulo k otoku francosko brodovje. Francoski mornariški častniki so se zelo zanimali za kip. Med njimi je bil tudi Dumont d'Urville, ki je hotel kip s svojim tovarišem kupiti, ker je takoj spoznal, da je krasno umetniško delo. Videč, da je zanimanje za kip tako veliko, je zahteval kmet zanj 1200 frankov. Toliko pa mlada častnika nista imela. Brodovje je odplulo v Carigrad, kjer je Dumont d'Urville obvestil o krasnem kipu svojega prijatelja de Marcella, ki je bil ataše pri francoskem poslanstvu. Pokazal mu je tudi skico kipa, na kateri je imela Venera obe roki.

Na atašejevo prigovarjanje je sklenil francoski poslanik v Carigradu markiz de Riviere kip kupiti in ga pokloniti kralju De Marcella so poslali na otok Melos, da bi kupil kip. Ko je priplula francoska ladja do otoka, so opazili potniki v pristanišču čoln, v katerem je bil zaboj z znamenitim kipom. Otočani so namreč hoteli odplačati kip in ga podariti turškemu guvernerju De Marcellu se je pa hotel

kipa na vsak način polastiti. Izkrca se je in vzel s seboj 20 mornarjev. Vnela se je bitka, v kateri so zmagali Francozi, ki so odvlekli oba dela kipa na ladjo. Šele na ladji se je izkazalo, da kip nima rok. Roke so se izgubile v bitki ali pa med prevozom na ladjo. Da bi se izognil neprijetnim posledicam, je plačal francoski poslanik kmetu za kip 6000 zlatih frankov.

Farma za zločince

Kanadska vlada je dala napraviti 70 km od kanadske prestolice Toronto blizu mesteca Guelpha ob železniški progi Canadian-Pacific farmo za zločince. V ta namen je kupila država 800 oralov zemlje. Na farmi stojijo lesene hišice, mostovi in tovarne, ki so jih zgradili kazneni sami. Kazence so prepeljali na farmo iz velike državne kobilnice Kingstona. Država jim je dala poleg inventarja na razpolago 120 krav in 100 ovac. K farmi spadajo tudi velike hiše.

Cepprav delajo kazneni z največarnejšim orodjem, se niso še nikoli uprli. Vseh kazencev je 600 in pazniki niso posebno strogi. Redko se pripeti, da bi kaznenc s farme pobegnili. Zasluzek pošilja uprava rodbinam kazencev, če so podpore potrebne, drugače se pa porabi denar v dobrodelne namene. Kazenci imajo skupno jedilnico, v kateri vlada vzoren red. Imajo tudi v svojih vrstah dobrega pianista, ki jim med obedom in večerjo igra, da se ne dolgočasijo.

Azija zibelka

človeštva

Dr. Sven Hedin je prekinil za nekaj mesecev raziskovanje v srcu Azije in se vrnil v domovino, da poroča o uspehih svojega dela. V svojih predavanjih in v zanimivi knjigi »Tajne puščave Gobi« je opisal razvoj znanstvene ekspedicije, ki je raziskala 5 milijonov km² obsegajočo zemljo. Sven Hedin vodi sam to ekspedicijo, ki je največja in najbrž tudi najvažnejša, kar jih je bilo doslej. V ekspediciji je 25 švedskih in kitajskih učenjakov poleg mnogih asistentov in pomožnih moči. Opremo in pripomočke ekspedicije prenaša več velblodnih karavan. Ozemlje, ki ga je treba raziskati, so razdelili na mrežo in dodelili poedine odseke manjšim ekspedicijam, ki jih je 9. Tako so znanstveno preiskali notranjo Kitajsko, posebno pa puščavo Gobi iz biološkega, zemljepisnega, astronomskega, botaničnega, zoološkega in etnografskega vidika.

Najbolj presenetljiva je ugotovitev, da je imela Azija v ledeni dobi veliko sredozemsko morje, od katerega je ostalo samo premikajoče se Lopnorsko jezero. Ekspedicija je našla okamenele kostnjake ogromnih kuščarjev. Ena postranskih ekspedicij je našla na bregu reke Ecingola literaturo iz dobe Han in 50.000 kulturnih predmetov iz mlajše kamnite dobe. Sven Hedin pripoveduje v svoji knjigi o pohodih in običajih prebivalstva, ki je živel v teh krajih pred 5000 leti in je izviralo najbrž iz rodu Sinanthropus Pepinensis. Slavni raziskovalec pravi, da se je prepričal, da je Azija zibelka človeštva.

Najboljše, najtrajnejše, zato najcenejše

Veličanstvo ljubezen

Gotovo je, da smo včasih film precejnevali. Tedaj, ko nam je bil še takorekoč razodetje, pa tudi gola senzacija, ki si je znala spretno in naglo osvojiti naše živce — ki so prav za prav vedno bolj dostopni najburnejšim življenjskim tokom na eni in vsemu plehku na drugi strani. Morda smo tedaj film precejnevali, ker smo ga sprejeli — s preveliko željo, ker se nam je zadelo, da je film tista nova — odrešila — oblika zabave, ki jo potrebujejo danes ljudje povsem drugačno kot prej, vsepovsod, v vsem je odreklo vse staro.) Zato pa je tudi razumljiv odpor proti filmu, ki je povsem naravna reakcija zoper nastajajoče, novo, in ki je zlasti našel zaslobo v našem začnem precejnevanju. In ta odpor proti filmu je še ostal, ko bi prav za prav ne smel več imeti mesta, ker ni upravičen; zato pa tudi zdaj mnogokrat film podcenjujemo. Poleg tega se pa film tudi vedno bolj izpopolnjuje ter nas razvaja, zato ga v resnici dostikrat ne vemo pravilno ceniti.

Tako bi morali tudi pohvaliti naslovni film, če hočemo biti pravični. V prvi vrsti režiserja (Joe May) in seveda — igralce (Katica Nagy, Franz Lederer), zadovoljuje nas pa tudi vsebina, fotografski in zvočni posnetki. Lahko je kakšen film v vseh naštetih posameznostih dober, da so pa vsi ti činitelji v skladu, je pa svojevrstna umetnost. In takšen je naslovni film.

Pripomniti je treba, da je skrajno pogrešno govoriti pri ocenjevanju filma le predvsem o vsebini, kot je to v navadi, saj je vsebina prav za prav postranska stvar — glavno je prikazovanje vsebine, važnejša je tehnika prikazovanja in umetnost igre, vsebina je le sredstvo za podajanje, ogrodek za barve, da se nam razode slika ali — filmski izraz. Zato dandanes še nimamo za cenitev filma potrebnih meril, film ni gledališče, svojstven je, element, ki ga še nismo povsem odkrili, ker ga podcenjujemo. Pravilno ocenjevati zvočni film bi se torej reklo ocenjevati ne le sujet, temveč tudi fotografije (slikovitost), zvočno produkcijo (petje, govorica, glasba, kompozicija...), igro (igralsko umetnost), režijo (tehniko celotnega podajanja, scenerijo, razvrstitve dejanja, obvladavanje vseh sredstev prikazovanja itd.), skratka, ničesar ne smemo prezeti, kar tvori film in kar je zanj značilno. Tako pa ne smemo biti v površnih sodbah krivični, če gledamo mimo jedra...

Naslovni film bo ugajal prav gotovo tudi razvajenim.

Radioprogram

Četrtek, 19. marca.

9.30 Prens cerkvene glasbe; 10: Versko predavanje, g. Jagodic; 10.20: Ferdo Jelenc: Nauk o serviranju; 11: Radio orkester; 11.30: Prof. dr. Rudolf Mole: Josip Pilsudski, maršal Poljske; 12: Casovna napoved in poročila, plošče; 15.30: Gdč. A. Lebar: Kmetka žena in žensko društvo; 16: Humoristično čtivo, pisatelj Milčinski; 16.30: Citre-solo, izvala gdč. Greta Justin; 20: Prens ljubljanske opere; 22.30: Casovna napoved in poročila, plošče; 23: Napoved programa za naslednji dan.

Petek, 20. marca.

12.15: Plošče (solistične pol ure, uvertura); 12.45: Dnevne vesti; 13: Cas, plošče, borza; 18: Radio orkester; 19: P. dr. R. Tominec: Krščanstvo in njegov odnos do umetnosti; 19.30: Dr. Lovro Sušnik: Frančoščina; 20: Prens iz Prage; Koncert kluba orkestralnih umetnikov, dirigent Nikolaj Malko; 22: Casovna napoved in poročila, napoved programa za naslednji dan.

Sobota, 21. marca.

12.15: Plošče (mešan program); 12.45: Dnevne vesti; 13: Cas, plošče, borza; 18: Viktor Pirnat: Po splitski okolici; 18.30: Bogo Pleničar: Sah; 19: Knaver: Apnec in voda; 19.30: Ga. Orthaber: Angleščina; 20: Koncert zboru »Balajalka«; 21: Slovenske narodne z orkestrom poje gosp. Drago Zagar; 21.30: Valčkova ura, izvalja Radio orkester; 22.30: Casovna napoved in poročila, hawaii-jazz; 23: Napoved programa za naslednji dan.

Človek se izpreminja.

— Sreča sem znanca, ki ga nekaj let nisem videl, pa ga nisem spoznal.
— To ni nič posebnega. Jaz čisto ne spoznam svoje žene, ko se vrne čez pol ure iz damskega salona.

G. G. Norris.

81

Vroča kri

Roman.

— Stanuješ sam?
— Pomežiknil je.
— Saj menda nisi oženjen, Mihael?
— Seveda ne. Nekaj časa je stanoval pri meni prijatelj, ki je pa odpoval.
— Ali je bil zares »prijatelj«?
— Da, prav zares. — Ves obraz se mu je nagubal.
— Vseeno mi je, kako in s kom živiš; vedeti hočem samo, kako se ti godi. Bolan si, če se ne motim.
— Prehlajen, to je vse.
— Ali govoriš resnico?
— Se-seveda.

Zelda pa ni bila prepričana. Nekaj ni bilo v redu. Ozrla se je na njegove roke, strašne, razpokane roke z odlomljenimi nohti, opraskane in ne preveč čedne. Ovratnik je imel umazan, srajco tudi; pod oguljeno kravato je imela srajca veliko luknjo.

— Zdaj pa jej, — nu je velela, — sicer bo vse mrzlo. Ne bom te več vpraševala, za izpremembo ti raje povem svojo zgodbo.

Pravila mu je samo o glavnih dogodivljajih. — Meserves, George, varijete, Newyork, »Jenny« in »Dekla«.

— Dosegla si ogromen uspeh, je-li?

— Prav za prav sem imela več sreče.

— Že lani sem čital o tebi.
— Si videl ono komedijo?
Odkimal je z glavo. Zelda kar verjeti ni mogla.

— »Jenny« nisi videl, praviš?
Priznal je, da ni bil v gledališču.
— Kaj te ni prav nič mikalo, da bi me zopet videl, Mihael?
— Se-seveda me je, toda...
— Kaj toda?
— Ah, čemu neki. Saj te ni prav nič veselilo videti me.

— Kako pa prideš do tega?
— Križ božji! To mi ni nikoli prišlo na misel.

— Kaj nisi bil nič radoveden, kakšna sem na odru?
— Se-seveda sem bil.
— Vendar pa ne dovoli, da bi kupil vstopnico za galerijski sedež; a?

Povesil je glavo in premikal spodnjo ustnico sem in tja, kakor je delal vedno, če se je čutil krivega in če ga je zmerjala.

— No, pusti zdaj to in najej se.

Prižgala si je cigareto. Puhnila je oblacček dima pod strop in se zagledala v luč nad mizo. Potem se je vrnil njen pogled nazaj k njemu in gledala ga je, kako je. Lačen — bolan — zanemarjen — pomilovanja vreden!

— Povej mi vendar kaj o sebi, — je dejala končno. — Kako pa živiš? In od kod dobivaš sredstva? Kako sploh moreš dobiti delo?

— Letam okrog založništva in reklamnih podjetij in prosim, naj mi poverijo naročila. — je odgovoril Mihael.
— To gotovo ne gre tako lahko, a?
— Cesto res ne, toda v splošnem že gre.

— Mihael, ali nisi nikoli mislil name, od kar si odpotoval iz San Franciscu?

— Seveda sem mislil.
— Zakaj mi pa nisi nikoli pisal? Zakaj se nisi nikoli oglasil? Saj si vedel za moj naslov.

Povesil je glavo kakor takrat, ko je bil še solarček.
— Povej mi vendar, — je silila vanj, — Zakaj si ves čas molčal?
— Ne vem — sram me je bilo pač.
— Ker si se odpeljal, ne da bi se poslovil od mene?

Njegov mračni obraz je bil odgovor.
— To je bilo zelo grdo, — je dejala Zelda. — Toda če bi mi bil pisal ali če bi mi bil kakorkoli sporočil, kje si in kako se ti godi, bi bil prihranil nama obema mnogo skrbi in bridkosti.

Ves nesrečen se je premikal na stolu sem in tja, Zelda ga je pa prijela za roko.

— Zdaj se ni treba sramovati, Mihael. Saj je še dobro, da sva se sploh našla, ali se ti ne zdi?

Zamislil je in si popravil manšete. Njegov glas je prihajal od daleč.

— Vsa leta sem mislil nate. Vedno sem se preziral, ker sem tako grdo, tako strahopetno ravnal s teboj.

— Nikar si s tem ne beli glave, — je dejala Zelda polna sočutja.
— Ljubil sem te, saj vendar veš.
— Pst — pst, Mihael. Tako ne smeš govoriti.

— Reci kar hočeš, ljubil sem te pa le.
— Toda govoriti ne smeš tega — o bože — o bože moj!

— Ah, vreden nisem niti piškavega oreha.

Sklepala je pod mizo roke in si grizla ustnice, dokler ji bolečine niso vrnilo zavesti... Blaznost — to je bila blaznost! Sedela je na stol in globoko vzdihnila. Čemu zdaj kesanje? Vse to je že davno mimolo... Slednjič je poklicala natakarija, dala mu je bankovec in vstala.

— Pojdi, moj avto čaka. Odpeljem te domov.

— Toda jaz stanujem na drugem koncu mesta, — je ugovarjal Mihael, jal Mihael.

— Pojdi, — je ponovila in ga potegnila za seboj.

Med vožnjo sta sedela skupaj in ves čas sta molčala. Zelda se je naslonila v kot in opazovala mimo žvigajoče luči in temne hiše, mimo katerih je drvel avtomobil.

Potem je začel voziti avtomobil počasneje. Mihael je potrkal na okence in opozoril šoferja, kje naj ustavi.

— Saj ni tako težko najti, če je človek potrpežljiv, — je dejal in njegov glas je zdramil Zeldo iz zamišljenosti.

Ozrla se je na staro, zanemarjeno hišo.

— Tu torej stanuješ?
— Da, prav na vrhu. V četrtem nadstropju.

Oklevala je.
— Ali smem v tvoje stanovanje?
— Preveč umazano je povsod.

— Ah, to nič ne de.
— Da, vem — toda — to... v zadregi je jecljal in lovil sapo. Ni hotel, da bi šla z njim.

— To-o-orej... je dejala in čakala; potem pa:

— Kdaj se bova zopet videla? Pomeniti se morava še o marsičem.

— Kadar hočeš. Dela itak nimam mnogo.

Vprašala se je, če ni morda v stiski, če bi sprejel nekaj denarja. Tako rada bi mu bila pomagala.

— Kako bi bilo jutri popoldne? Pridi k meni v hotel; ti je prav tako? Obed mi prineso ker v sobo in tako bova lahko nemoteno kramljala.

— Se-v-eda. Izborno.

— Ob eni? — Dala mu je naslov. Se vedno se ni mogla odločiti, kaj storiti. Mihael je stal tik avtomobila, vrtil je ključ v roki, oguljeni ovratnik njegove ponošene suknje je bil zaviljan.

— To-o-orej — lahko noč.

— Lahko noč.

— Čudno, da sva se zopet našla.

— Da, zares.

— Jutri ob eni.

— Go-o-otovo.

Dezemi namizni prti

150/150 na dobrem blagu Din 55.—. Breda žepni robl komad Din 2.—. Entlanje, ažuriranje, predtiskanje; specialni entel oblek. Vezenje mehanično, umetno in ročno, tamburiranje hotelskih in gostilničarskih zaves.

Matek & Mikoš, Ljubljana
(poleg hotela Štrukelj)

Pri odraslih in otrocih

je FIGOL mnogo zahtevano zdravilo za čiščenje želodca in črev ter za zdravljenje boleznih ledic, jeter in hemeroidov, kadar so v zvezi s slabo prebavo — FIGOL se dobiva v vsaki lekarni, razpošilja pa izdelovalec —

Apoteka Dr. Semelic, Dubrovnik 2/60 — 3 steklenice s poštnino 105, 8 steklenic 245, 1 steklenica 40 Din

OTOMANE

Din 520 do 820

po izberi blaga stalno v zalogi

SITAR KARL, LJUBLJANA, Wolfova ulica šte. 12. (Dvorišče)

Modroce afrik Din 220.—, tridelne Din 280.—

Od dobrega najboljšje je le

Gritzner = Adler

šivalni stroj in kolo

Elegantna izvedba — najboljši material!

Novost!

Sivalni stroj

kot damska pisalna miza

Le pri

JOS. PETELINC - LJUBLJANA

TELEFON INTERURBAN 2913

Zmerne cene tudi na obroke

TVORNIŠKO NAPRAVO

ali primerno zemljišče

IŠČE v Sloveniji inozemska tekstilna firma. Prednost domačija z vodno močjo.

Ponudbe v nemškem jeziku pod »W 8182 Z« na Publicitas, Zürich, Švica.

Vabilo

na

redni občni zbor

Okrajne posojilnice v Ormožu
reg. zadr. z neom. zavezo.

ki se bo vršil v četrtek, dne 26. marca 1931 ob 15.30 v uradnih prostorih v Ormožu.

DNEVNI RED:

1. Otvoritev občnega zbora.
2. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora.
3. Čitanje revizijskega poročila.
4. Poročilo o letnem računu 1930.
5. Odobritev letnega računa.
6. Sprememba pravil.
7. Slučajnosti.

Pripomba: Ako bi ob določeni uri ne prišlo zadostno število zadržnikov, da bi bil občni zbor sklepčen, se vrši v smislu § 29 zadr. pravil pol ure kasneje v istih prostorih in po istem dnevnem redu drugi občni zbor, ki je sklepčen pri vsakem številu navzočih zadržnikov.

NAČELSTVO.

Mali oglasi

Vsaka beseda 50 par. Plača se lahko tudi v znakih. Za odgovor znak! Na upravljanje brez znakov ne odgovarjamo. Najmanjši oglas Din 5.—

STROJNIKA

za parno žago, večtega brušenja žag, ki se razume na vse posele pri jarmenikih, cirkularnih in venecijankah — sprejme s 1. aprilom Parna strugarna »Jugoslavija«, Leskovec, Srbija. 1058

»EFAKS«

tovarniško skladišče barv, lakov, kreme in ostalih kemičnih preparatov za konzerviranje usnja. — Kemično barvanje usnjenih izdelkov, čevljev, suknjicev, torbic, klubskih garnitur itd. — Ljubljana, Napoleonov trg 7. 1058

DRVA, PREMOG,

mizarški, stavbni les in ladjiska tla prodaja Ivan Bohinc, Ljubljana, Linhartova ulica 3. Naročila se sprejemajo tudi v židovski ulici 1/L. 32/L

Deske.

trame, letve raznih dimenzij za stavbe, ograje in pode — dobavi po najnižji ceni

Hirija "d. o. z.,

LJUBLJANA, Dunajska cesta 46, tel. 28—20, Miklošičeva cesta 6, tel. 25—95

Modroce

predeluje in očisti tino prahu na specialnem stroju samo

Rudolf Sever, LJUBLJANA, Marijin trg 2 25/L

HARMONIKE

izdelujem nove in sprejemam popravilo vse glasbene instrumente. — JANC, LJUBLJANA, Bohoričeva 9.

Znižali smo cene

malim oglašom, da stane beseda le 50 p.

Zunanji inserenti lahko plačajo male oglase z znakami.

HOTEL MIKLIC

ima naprodaj prav dobro gnojeno črno vrtno zemljo po 20.—dinarjev m² na razpolago in odvoz je do konca marca 1931. 615

Franc FUJAN, krovstvo

Ljubljana, Galjeva šte. 9, pri dol. kolodvoru, izvršuje vsakovrstna krovska dela in v to strokc. spadajoča popravila. — Cene solidne. 941

PRIMA SUHE DESKE

mizarški stroji mizarjem na razpolago! Oblasne deske za pode — nudi FRAN SUŠTAR, parna žaga v Ljubljani 33/L

BRIVSKI POMOČNIK

mlad in dober delavec, želi službo v mestu ali na deželi. — Edvard Stvarnik, brivski pomočnik, Laško. 1057

ARONDIE. POSESTVO

s solidno grajeno enonadstropno vilo, z velikim gospodarskim poslopjem, 7 orali dobre zemlje, sadonosičnikom, 2 minuti od kolodvora in državne ceste, prodam. Pripravno je za kakšno industrijo. Parcele so pripravne za stavbišča. Stavbe so zgrajene l. 1907. Posedstvo leži 2 minuti izven trga in je na krasni solnčni legi. Pojasnila daje Marija Dobnik, posestnica v Slov. Konjicah, dravska banovina. 1056

Za vse

insertere

velja za male oglase znižana cena po 50 p za besedo

Plačate jih lahko po pošti z znakami.

L. Mikuš

Ljubljana, Mestni trg 15

priporoča svojo zalogo vseh vrst in solnčnikov ter sprehajalnih palic Popravila se izvršujejo točno in solidno

PRIHRANITE

denar, čas in jezo, ako izolirate zoper vlago in rjo Vaše

strehe, temeljne zidove, železne konstrukcije, vodne nabiralnike, terase, balkone in napeljave iz cevi s svetovno priznanimi

„CONCO“

amerikanskimi azbestno nitkasti izolacijskimi produkti.

The Continental Products Co. Euclid, Ohio U. S. A.

Razpečavanje za Jugoslavijo: Mirko Marmolja, Maribor, Cankarjeva ulica 26.

Vsa dela s »Conco« preparati izvršuje tvrdka

PETER ŽITNIK, splošno kleparstvo in instalacija strelododov LJUBLJANA, Ambrožev trg 9 Telefon št. 3146. 26/L

Telefon 2059

Premog suha drva

Pogacnik, Bohoričeva 9

Čopiče

vseh vrst, zimnate metle, razna omela, najrazličnejše ščetke vseh velikosti izdeluje najceneje

Hinko Šimenc KONGRESNI TRG ŠTEV. 8 (poleg kino Matice) 29/L

Dvokolesa, motorji, šivalni stroji

otroški in igračni vozički, pneumatica, posamezni deli. Velika izbira, najnižje cene. Prodaja na obroke Ceniki franko.

„Tribuna“ F. B. L.

tovarna dvokoles in otroških vozičkov, LJUBLJANA, KARLOVSKA CESTA ŠTEV 4

Najboljši češki blagov

Zajamčeno čistotvornene

moške in damske blagove zadnjih novosti za pomladno in letno sezijo

razpošilja starorenomirana ZALOGA TVORNICE SUKNA

Siegel - Imhof - Brno

Palackého tř. 12, Češkoslovaška.

Največja izbira. Najnižje tvorniske cene. Najsolidnejša izvršitev vseh naročil. Na zahtevo vzorci zastoni in oštne ne prosto.

Prometni zavod za premog d. d. Ljubljana

prodaja po najugodnejših cenah samo na debele

Premog

domači in inozemski za domače kurjave in industrijske vrste

Kovaški premog vrst vrst

Koks švamska plav larald in plinali

Brikete

Prometni zavod za premog d. d. v Ljubljani

Miklošičeva cesta šte. 15/L

RADIOBALZAMIKA ZAMESLJIVO SREDSTVO PROT: REVMAZIZMU, PREHLADU in ISHIJASU. LABORATORIJ BEOGRAD DE RAHLEJEVA SARAJEVSKA 84 DOBIVA SE V VSEH LEKARNAH PO CENI DIN. 75

ŠTIRI MILIJONE

ZASTOPSTVO IMA

UNDERWOOD

pisalnih strojev je danes v rabi

LUDV. BARAGA

Šelenburgova ul. 6 - Tel. 29-80

V BOJU PROTI JETIKI

je neobhodno potrebna knjiga

Doc. dr. Iv. Matko: Protituberkulozni dispenzar v službi socialno-higienske borbe proti jetiki kot ljudski in kužni bolezni.

Veliko delo, ki obsega 810 strani, velja broširano Din 270.—, vezano 300.—.

Naročila točno izvršuje

Knjigarna Tiskovne zadruge v Ljubljani, Šelenburgova ulica šte. 2.

Večja množina

makulaturenega papirja

naprodaj po zelo ugodni ceni

Naslov pove uprava Slovenskega Naroda

Kreditni zavod za trgovino in industrijo

LJUBLJANA, Prešernova ulica šte. 50 (v lastnem poslopju)

Obrestovanje vlog, nakup in prodaja vsakovrstnih vrednostnih papirjev, deviz in valut borzna naročila, predjudni in krediti vsake vrste, eskompt in inkaso menic ter naka zila v tu- in inozemstvo safe - deposita itd. itd. Brzotavke: Kredit. Ljubljana. — Telefon št. 2040, 2457, 2848 Interurban 2706, 2806